

Edukacja dla zrównoważonego rozwoju

Partnerzy publikacji

SAMSUNG

Opracowanie, projekt graficzny, wydawca

Centrum UNEP/GRID-Warszawa
Zakład Narodowej Fundacji Ochrony Środowiska
ul. Sobieszyńska 8, 00-764 Warszawa
tel. (22) 840 66 64
e-mail: grid@gridw.pl
www.gridw.pl

Zespół w składzie:
Maria Andrzejewska
Anna Kołodziejczyk
Bartłomiej Kozek
Piotr Mikołajczyk
Joanna Płudowska
Monika Rusztecka
Elżbieta Wołoszyńska-Wiśniewska
Krzysztof Zych

Fotografie

Fundacja Veolia Polska (s. 7, 9, 26, 27)
Coca-Cola Polska (s. 16)
Grupa Żywiec (s. 18, 19)
WhiskeySix/CC BY-SA 4.0/Wikimedia Commons (s. 21)
Pozostałe: Centrum UNEP/GRID-Warszawa

Szanowni Państwo,

Wcielana w życie przez Organizację Narodów Zjednoczonych Agenda 2030 wyznaczyła globalnej społeczności 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju. Wobec rosnącej liczby ludności, kurczących się zasobów naturalnych oraz zanieczyszczenia środowiska ich realizacja stanowi warunek niezbędny dla przetrwania życia na Ziemi.

Każdy z tych 17 Celów zawiera przynajmniej jedno zadanie odnoszące się do kwestii środowiskowych. Aż 86 ze 169 zadań bezpośrednio dotyczy środowiska. Jego stan jest ściśle związany z globalnymi i lokalnymi wyzwaniami społecznymi i ekonomicznymi. Wzajemne powiązania problemów wymagają zintegrowanych rozwiązań, a także powszechnej i wieloaspektowej edukacji dla zrównoważonego rozwoju. Tylko partnerskie współdziałanie sektora publicznego, prywatnego i społecznego może przynieść realne efekty i zmiany w sposobie funkcjonowania człowieka na Ziemi. Osiągnięcie odpowiedniego poziomu zaangażowania i współpracy możliwe będzie wyłącznie wśród partnerów świadomych koniecznego wysiłku na rzecz zmian oraz rozumiejących wzajemne uwarunkowania, bariery i potrzeby.

Dzięki swoim działaniom Centrum UNEP/GRID-Warszawa buduje platformę komunikacji, edukacji i współpracy pomiędzy partnerami z różnych sektorów, dając tym samym szansę na wymianę wiedzy i doświadczeń oraz budowanie relacji, które są katalizatorem koniecznych zmian. Realizując programy edukacyjne kierowane do różnych grup odbiorców – od konsumentów, przez administrację publiczną po biznes i instytucje z jego otoczenia – wspiera swoich partnerów we włączeniu się w realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju w praktyce.

Poniższa publikacja poświęcona jest dobrym praktykom w edukacji dla zrównoważonego rozwoju. Jej powstaniu przyświecał cel, jakim jest przekazanie praktycznej wiedzy, pomocnej w codziennej pracy. Przytoczone przykłady działań edukacyjnych, prowadzonych na różnych poziomach i adresowanych do różnych grup interesariuszy, mogą stać się dla Państwa inspiracją do dalszych działań, aktywnej współpracy na rzecz budowy lepszego świata dla tego i przyszłych pokoleń.

Maria Andrzejewska

Dyrektor Centrum UNEP/GRID-Warszawa

Słowo wstępne	5
Edukacja młodych w świecie pełnym (eko)wyzwań	6
Dobre praktyki – edukacja młodzieży	7
Praktyka 1. Fundacja Veolia Polska	7
Praktyka 2. Fundacja Veolia Polska	9
Praktyka 3. Centrum UNEP/GRID-Warszawa	11
Praktyka 4. Centrum UNEP/GRID-Warszawa	13
Konsumenci dla Planety	15
Dobre praktyki – edukacja konsumenta	16
Praktyka 1. Coca-Cola Polska (Coca-Cola Poland Services Sp. z o.o. oraz Coca-Cola HBC Polska Sp. z o.o.)	16
Praktyka 2. Grupa Żywiec	18
Praktyka 3. Centrum UNEP/GRID-Warszawa	20
Wyzwania dla partnerów biznesowych: współpraca, wsparcie, wymiana wiedzy	22
Dobre praktyki – w łańcuchu wartości firm	23
Praktyka 1. Carrefour Polska Sp. z o.o.	23
Praktyka 2. Fundacja Veolia Polska	25
Praktyka 3. Centrum UNEP/GRID-Warszawa	27
Kompetencje i narzędzia technologiczne w służbie środowiska naturalnego	29
Dobre praktyki – technologie w edukacji dla zrównoważonego rozwoju	30
Praktyka 1. Samsung Electronics Polska	30
Praktyka 2. SUEZ Polska Sp. z o.o.	32
Praktyka 3. Centrum UNEP/GRID-Warszawa	34
Edukacja dla zrównoważonego rozwoju – droga do przyszłości	36

Prawo człowieka do życia w czystym środowisku

” Mam trzy młode wnuczki. Nie będzie mnie na świecie pod koniec tego wieku. Prawdopodobnie nie będzie na nim również nikogo z was. Nie chcę, by moje wnuczki – czy ktokolwiek inny – musiały mierzyć się z konsekwencjami naszych porażek. Nie wybaczą nam, jeśli zostawimy im w spadku zmiany klimatu, które wymknęły się nam spod kontroli.

António Guterres, sekretarz generalny ONZ,

w trakcie międzynarodowego szczytu klimatycznego COP24 w Katowicach

W roku 2018 miały miejsce obchody 70-lecia uchwalenia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka. Dokument ten – przetłumaczony na przeszło 500 języków świata – po dziś dzień stanowi jeden z filarów filozofii i strategii działania Organizacji Narodów Zjednoczonych. Deklaracja stanowi punkt odniesienia dla wszystkich wierzących w jej ideały – wolność i równość, godność, zakaz tortur, swobodę wyrażania opinii, godną pracę, zadowalającą stopę życiową czy dostęp do zabezpieczenia społecznego. Przez ostatnie 70 lat zwiększała się świadomość dotycząca barier stojących na drodze do urzeczywistnienia haseł Deklaracji. Wynikiem tego były kolejne, przyjmowane na organizowanych przez ONZ wydarzeniach, dokumenty. Dwie z nich miały szczególne znaczenie dla poszerzenia postrzegania praw człowieka o kontekst stanu środowiska naturalnego.

Przyjęta w roku 1972 deklaracja Konferencji Sztokholmskiej ONZ przedstawiła kompleksową wizję powiązań między człowiekiem a naturą, wskazując na odpowiedzialność ludzkości za zachowanie Ziemi w dobrym stanie. Zrealizowanie tego celu warunkuje możliwość cieszenia się wysoką jakością życia oraz prawami człowieka. W deklaracji tej poruszone zostały najważniejsze, stojące przed nami wyzwania ekologiczne, takie jak ochrona wód i powietrza, zachowywanie dziedzictwa przyrodniczego czy racjonalna polityka surowcowa. Podkreślona została również kwestia prawa uboższych krajów do rozwoju społecznego i gospodarczego. Niezwykle ważna jest też odpowiedzialność krajów rozwiniętych – powinny one wspierać możliwość zachowywania przez państwa rozwijające się ich bogactwa przyrodniczego. W dokumencie znalazło się również miejsce na zaznaczenie istotnej roli innowacyjności, badań naukowych, a także edukacji ekologicznej i współpracy międzynarodowej na rzecz ochrony środowiska. Sztokholmskie wydarzenie dało również początek Programowi Narodów Zjednoczonych do spraw Środowiska (UN Environment), którego idee i działania promuje w Polsce Centrum UNEP/GRID-Warszawa.

20 lat później, na Szczycie Ziemi w Rio De Janeiro w roku 1992, przyjęta została kolejna deklaracja dotycząca środowiska i rozwoju. Pojawił się w niej termin „zrównoważony rozwój”, który oznaczać ma równorzędne traktowanie kwestii środowiskowych, społecznych oraz gospodarczych i który w swoim centrum stawiać ma człowieka, jego prawa i dobrostan. Dokument wzywa rządy do redukcji oraz eliminacji niezrównoważonych modeli produkcji i konsumpcji, podkreśla również znaczenie prawa obywateli do informacji o środowisku i jego stanie. Nie zabrakło w nim innego, ważnego obecnie terminu, jakim jest „zasada przezorności”, mająca na celu analizowanie potencjalnych skutków wdrażania na szerszą skalę nowych produktów, technologii czy też usług. W dokumencie zawarto również inne, istotne dziś kwestie, takie jak internalizacja zewnętrznych kosztów środowiskowych, oceny oddziaływania na środowisko czy znaczenie kobiet i osób młodych dla wcielania zasad zrównoważonego rozwoju w życie.

Wspomniane powyżej zasady znalazły swe odzwierciedlenie w przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w roku 2015 Agendzie 2030, zawierającej 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju. Cele te, zorientowane na jednoczesne wdrażanie pozytywnych rozwiązań środowiskowych, społecznych i gospodarczych, mają wyznaczyć kierunek globalnego rozwoju do roku 2030, przyczyniając się do budowy świata, w którym wszyscy mają prawo do wysokiej jakości życia w czystym środowisku. Cele te nie będą jednak osiągalne bez powszechnej, wielopoziomowej edukacji, której efektem będzie większa świadomość jednostek, grup, firm, organizacji i instytucji – świadomość relacji między stanem środowiska a standardem ludzkiego życia. Nie uda się także zrealizować tych Celów bez partnerskiej współpracy międzysektorowej.

● Edukacja młodych w świecie pełnym (eko)wyzwań

Stwierdzenie, iż człowiek uczy się przez całe życie – pogłębia swoją wiedzę, kształci nowe umiejętności – w obecnych czasach nie budzi pytań ani wątpliwości. Samodoskonalenie, często realizowane na kursach, warsztatach, czy w przestrzeni mediów społecznościowych, wśród grona znajomych i ludzi, którzy podzielają nasze zainteresowania, pomaga poszerzać horyzonty, zmieniać postawy i wykształcać nowe nawyki. Jednocześnie, z czego niekiedy nie zdajemy sobie sprawy, to jedyna droga, aby odnaleźć się w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu i odpowiedzieć na wyzwania, jakie stoją przed współczesnym człowiekiem.

Taki model samokształcenia to ścieżka otwarta nie tylko dla dorosłych. To doskonałe uzupełnienie i rozwinięcie obowiązkowej edukacji szkolnej, która nadal w przypadku większości dzieci i młodzieży odgrywa kluczową rolę w poznawaniu otaczającego świata. Dlaczego tak ważne jest łączenie treści niesionych przez tradycyjny model szkolny oraz nowoczesnych form i metod kształcenia, przychodzących spoza systemu edukacji formalnej? Te drugie mogą przyjmować np. postać realizacji zespołowych projektów edukacyjnych, w ramach których młodzież staje przed wyzwaniem poszukiwania rozwiązania na najbardziej aktualne, lokalne problemy środowiskowe i społeczne.

Odpowiedź kryje się w słowie VUCA, którym kiedyś amerykańscy wojskowi, a dzisiaj liczni cywilni eksperci określają współczesny świat. Akronim pochodzi od angielskich słów: Volatility (zmiennosc, ulotnosc), Uncertainty (niepewnosc), Complexity (zlozonosc) i Ambiguity (niejednoznaczność). W polskiej literaturze można się czasem spotkać z polskim odpowiednikiem - skrótem SPAM, zaproponowanym przez Wiesława Grabowskiego, pochodzącym od słów Szybkozmiennosc, Plynnośc, Arcyzlozonosc i Mętnosc.

„Oczekuj nieoczekiwanego” – tak pokrótce można scharakteryzować rzeczywistość, z którą mamy do czynienia. Niestety również w kontekście zmian środowiska, które odczuwamy coraz intensywniej. Aby swobodnie funkcjonować w takim świecie i spróbować odpowiedzieć na współczesne wyzwania, niezbędny jest zestaw kompetencji, których kształcenie powinno się zacząć w jak najmłodszym wieku. W środowisku SPAM odnajdą się bowiem te osoby, które potrafią myśleć twórczo i nie boją się pracy zespołowej. Potrafią szybko pozyskiwać informacje, interpretować je i właściwie wykorzystywać, wyciągając odpowiednie wnioski z analiz.

Wyżej wymienione umiejętności to również klucz do osiągnięcia Celów Zrównoważonego Rozwoju, SDGs w wymiarze środowiskowym, społecznym, czy ekonomicznym. Dlatego też stanowią one podstawę wszystkich inicjatyw edukacyjnych adresowanych do młodzieży, realizowanych przez partnerów inicjatywy Partnerstwo SDGs „Razem dla środowiska”.

Młodzi Obserwatorzy Przyrody

III edycje:

- » lipiec 2017 – marzec 2018 pod hasłem *Chrońmy razem bioróżnorodność*, realizowany w 13 miastach Bydgoszcz, Ciechocinek, Leżajsk, Łódź, Międzyrzec Podlaski, Jarocin, Poznań, Rzeszów, Świdnik, Tarnowskie Góry, Września, Zakopane, Zamość
- » wrzesień 2018 – grudzień 2018 pod hasłem *Poznaj zieloną stronę miasta* realizowany w 2 miastach: Trzemeszno, Słupca
- » czerwiec 2018 – czerwiec 2019 pod hasłem *Tworzymy miasto z klimatem* realizowany w 5 miastach: Zamość, Chrzanów, Przasnysz, Tarnowskie Góry, Świecie

Data rozpoczęcia:

2017

Data zakończenia:

2019

Strona internetowa:

www.mlodziobserwatorzy.edu.pl

Cele Zrównoważonego Rozwoju,
do których odnosi się dobra praktyka:

MOTYWACJA DO DZIAŁANIA

Veolia Energia Polska w czerwcu 2017 roku podpisała deklarację o współpracy w ramach „Partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju”. Jest to inicjatywa Ministerstwa Rozwoju mająca na celu rozpowszechnienie oraz budowanie świadomości związanej z wyzwaniami nakreślonymi w Agendzie 2030 ONZ. W ramach działań na rzecz realizacji wybranych Celów Zrównoważonego Rozwoju, Veolia Polska zgłosiła dwa projekty partnerskie realizowane przez Fundację Veolia Polska, w tym „Młodzi Obserwatorzy Przyrody” (4 Cel Zrównoważonego Rozwoju). W 2017 roku Fundacja Veolia Polska przystąpiła również do Partnerstwa SDGs „Razem dla środowiska”, w ramach którego realizuje projekty z zakresu edukacji ekologicznej kierowanej do młodzieży, a także dotyczące bioróżnorodności, kierowane zarówno do młodszych pokoleń, jak i pracowników Grupy Veolia i ich rodzin.

Dążenie do zrównoważonej gospodarki zasobami naturalnymi jest jednym z kluczowych zobowiązań Grupy Veolia w obszarze zrównoważonego rozwoju, a dbałość o edukację środowiskową i ochronę bioróżnorodności jest jednym z narzędzi jego realizacji. Program Młodzi Obserwatorzy Przyrody jest odpowiedzią na potrzebę pogłębiania wiedzy w zakresie ochrony środowiska w Polsce i jednym z narzędzi wspierania miast (w szczególności małych i średnich) w ich zrównoważonym rozwoju oraz wysiłkach na rzecz kształtowania odpowiedzialnych postaw ekologicznych i społecznych wśród mieszkańców.

REALIZACJA PRAKTYKI

Młodzi Obserwatorzy Przyrody to program, który powstał z inicjatywy Fundacji Veolia Polska w 2017 roku i od początku tworzony jest w partnerstwie z Centrum UNEP/GRID-Warszawa, we współpracy z urzędami miast, w których jest realizowany. Głównym jego celem jest promocja ochrony przyrody w mieście i zaangażowanie środowisk lokalnych w działania proekologiczne, w szczególności w obszarze różnorodności biologicznej w miastach.

Kluczowym założeniem programu jest współpraca międzysektorowa na rzecz działań ułatwiających młodzieży zaangażowanie się w rozwój swojej miejscowości. W działania włączone są urzędy miast, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne i lokalny biznes. W realizowanych projektach biorą również udział lokalni edukatorzy, animatorzy i liderzy. Kulminacyjnym punktem programu jest konkurs dla młodzieży w wieku 7–19 (Poznaj zieloną stronę miasta) i 12–19

- W ramach edycji programu pod hasłem „Chrońmy razem bioróżnorodność” edukowano na temat bioróżnorodności, wykorzystując m.in. warsztaty komputerowe, mentoring oraz scenariusze zajęć dla nauczycieli.

lat (Tworzymy miasto z klimatem). W ramach konkursu dzieci, młodzież oraz nauczyciele – opiekunowie zespołów – otrzymują pakiet materiałów edukacyjnych, które mają pomóc młodym mieszkańcom w pogłębieniu ich wiedzy na temat zieleni i przyrody w mieście. Bazując m.in. na otrzymanych materiałach, zadaniem uczestników jest zaproponowanie koncepcji przestrzeni edukacyjnej, w której każdy mieszkaniec będzie mógł dowiedzieć się więcej na tematy przyrodnicze (Poznaj zieloną stronę miasta) bądź pomysłu na działanie podkreślające rolę zieleni w przestrzeni miejskiej (Tworzymy miasto z klimatem).

Podczas konkursu młodzież ma szansę pogłębić swoją wiedzę na temat roli, jaką pełnią tereny zielone w mieście, sprawdzić się w działaniach na rzecz swojej małej ojczyzny, przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz ułatwić adaptację miasta do zmian klimatycznych.

REZULTATY I EFEKTY

Na potrzeby oceny praktyki (edycja 2017/2018) wzięto pod uwagę głównie zainteresowanie konkursem wśród uczniów i nauczycieli. Jej efektywność zmierzona została za pośrednictwem testu wiedzy on-line oraz poziomu zaangażowania uczniów w działania lokalne w ramach organizowanych kampanii informacyjnych. W edycji 2017/2018 wzięło udział blisko 700 uczniów, którzy organizowali ekologiczne kampanie społeczne w swoich miejscowościach, w tym m.in. warsztaty dla przedszkolaków, wykłady dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku, spotkania z ekspertami, liczne wystawy, eko-konkursy i przedstawienia. Łącznie ponad 1100 mieszkańców włączonych zostało w działania ekologiczne.

Kampanie prowadzone przez młodzież to także realna edukacja środowisk lokalnych. Uczniowie, przy wsparciu rodziców i nauczycieli, prowadzili również działania w przestrzeni miejskiej, przypominające o potrzebie ochrony bioróżnorodności. Akcje edukacyjne Młodych Obserwatorów Przyrody pozwoliły zaangażować lokalną społeczność w działania na rzecz poprawy stanu przyrody w ich najbliższej okolicy. Dzięki udziałowi w konkursie, młodzież poszerzyła swoją wiedzę na temat bioróżnorodności, mogła także spróbować swoich sił w realizowaniu projektów społecznych na rzecz środowisk lokalnych, zdobyła nowe umiejętności i kompetencje, wzmocniła poczucie sprawstwa i pewność siebie. Wspólne działania na rzecz ochrony przyrody w mieście pod przewodnictwem zespołów młodych liderów przyczyniły się do pogłębienia świadomości ekologicznej i wspierania obywatelskości, nie tylko wśród młodzieży, ale i wszystkich mieszkańców miast uczestniczących w projekcie.

W ramach edycji 2018/2019 zostanie zrealizowanych 8 eko-projektów wybranych przez mieszkańców i zatwierdzonych przez Komisje Konkursowe, a pomysły młodzieży na zieleni w mieście ujrzą światło dzienne.

Młodzi Obserwatorzy Przyrody - tworzymy miasto z klimatem! - w liczbach

260
uczniów

18
eko-projektów

6500
mieszkańców

Ciepło dla Pragi

Data rozpoczęcia:
wrzesień 2018

Data zakończenia:
marzec 2019

Strona internetowa:
www.cieplodlapragi.pl

Cele Zrównoważonego Rozwoju,
do których odnosi się dobra praktyka:

MOTYWACJA DO DZIAŁANIA

U źródła realizowanego programu leżą zobowiązania Grupy Veolia związane z podążaniem ścieżką zrównoważonego rozwoju:

- » Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi przez wspieranie gospodarki o obiegu zamkniętym.
- » Przyczynianie się do zwalczania zmian klimatycznych.
- » Ochrona i przywracanie bioróżnorodności.
- » Budowanie nowych modeli relacji i tworzenie wartości wraz z interesariuszami.
- » Przyczynianie się do rozwoju lokalnego.
- » Dostarczanie i utrzymywanie usług kluczowych dla zdrowia i rozwoju ludzi.
- » Gwarancja zdrowego i bezpiecznego środowiska pracy.
- » Zachęcanie do rozwoju zawodowego i budowanie zaangażowania wszystkich pracowników.
- » Gwarancja poszanowania różnorodności oraz praw człowieka i podstawowych praw społecznych w spółkach Grupy.

Zgodnie z zobowiązaniami, Grupa Veolia w Polsce wspiera zrównoważony rozwój miast i przemysłu poprzez długofalowe inwestycje w rozwój technologiczny i rozwiązania ekologiczne. We współpracy z Fundacją Veolia Polska, tworzy razem z interesariuszami wspólną wartość społeczną i ekologiczną w miastach. Fundacja, poprzez nowoczesne narzędzia edukacyjne i partycypacyjne, aktywnie wspiera współpracę międzysektorową, dostosowując swoje programy społeczne do lokalnych uwarunkowań, potrzeb samorządów i mieszkańców oraz współczesnych wyzwań miast, takich jak np. efektywność energetyczna, niska emisja, bioróżnorodność.

Punktem wyjścia do programu Ciepło dla Pragi jest analiza wyzwań ekologicznych na warszawskiej Pradze Północ. Chcąc promować efektywność energetyczną i jednocześnie zachęcać mieszkańców do dbania o efektywne energetycznie domy, Fundacja Veolia postawiła na innowacyjne narzędzia edukacyjne, które mogą skutecznie zaangażować zarówno młodzież, jak i pozostałych mieszkańców w działania na rzecz swojego miasta.

Wyzwania rozwojowe dzielnicy, na podstawie których przygotowano założenia programu:

- » Zapobieganie wykluczeniu i ubóstwu energetycznemu.
- » Zapewnienie dostępu do ekonomicznie efektywnych źródeł energii.
- » Likwidacja niskiej emisji, ograniczenie smogu.

- » Zaangażowanie instytucji samorządowych i mieszkańców w promocję efektywności energetycznej wpisanej w zrównoważony rozwój dzielnicy i miasta.

- *W ramach programu Ciepło dla Pragi prowadzono działania edukacyjne przy wykorzystaniu m.in. warsztatów komputerowych, mentoringu oraz scenariuszy zajęć dla nauczycieli.*

Największym wyzwaniem związanym z realizacją projektu było zainteresowanie tematyką efektywności energetycznej mieszkańców i zachęcenie ich do działań na rzecz dzielnicy, w której żyją. Odpowiedzią na nie była innowacyjna edukacja wzbogacona o procesy partycypacyjne.

REALIZACJA PRAKTYKI

Celem programu było zwiększanie świadomości energetycznej wśród mieszkańców dzielnicy Praga Północ w Warszawie i zaszczerpienie idei lokalnego planowania energetycznego wśród młodzieży. Program był inspiracją dla gospodarstw domowych do podejmowania racjonalnych decyzji związanych z zarządzaniem i zużyciem energii, ale także impulsem dla mieszkańców do zaangażowania w działania lokalne. Rezultatem Ciepła dla Pragi będzie wspólna wizja zrównoważonej energetycznie, zielonej i przyjaznej mieszkańcom dzielnicy przyszłości.

W ramach programu ogłoszony został konkurs dla zespołów młodzieżowych na najlepszy eko-projekt przedstawiający „Dzielnice Marzeń” i rozwiązania sprzyjające zrównoważonemu rozwojowi miasta. Do stworzenia wizualizacji swoich pomysłów uczestnicy użyli symulacji komputerowej Ecocraft – zielonej odsłony gry Minecraft®. W Ecocraft, gracze pracowali na odzwierciedleniu rzeczywistej przestrzeni miasta.

W przekroju całego projektu realizowane są warsztaty technologiczne, mini-diagnozy lokalne, zajęcia prowadzone przez opiekunów. Program zwięrzy m.in. głosowanie mieszkańców na najlepszy z spośród przygotowanych przez młodzież eko-projektów.

Partnerem merytorycznym i koordynatorem programu było Centrum UNEP/GRID-Warszawa. Przy wyborze partnera, Fundacja Veolia Polska kierowała się ogromnym doświadczeniem organizacji w prowadzeniu projektów edukacyjnych, jak również prestiżem organizacji, szczególnie istotnym dla partnerów i organizacji lokalnych. Program został także objęty honorowym patronatem przez Pana Wojciecha Zabłockiego, Burmistrza Dzielnicy Praga Północ m.st. Warszawy.

REZULTATY I EFEKTY

W ramach programu realizowanego we współpracy z Urzędem Dzielnicy Praga Północ, elementy 4 zwycięskich projektów zostaną zrealizowane w przestrzeni miejskiej. Będzie to możliwe dzięki grantom zagwarantowanym przez spółkę Veolia Energia Warszawa. Wszystkie zespoły, które zakwalifikowały się do finału, otrzymały także nagrody pieniężne..

20
zespołów
młodzieżowych

15
projektów
„dzielnicy
marzeń”

ponad
70
młodych
uczestników

300
uczestników
Dnia Otwartego

Program GLOBE w Polsce

Data rozpoczęcia:

22 kwietnia 1997

Data zakończenia:

w trakcie realizacji

Strona internetowa:

www.globe.gridw.pl

Cele Zrównoważonego Rozwoju,
do których odnosi się dobra praktyka:

MOTYWACJA DO DZIAŁANIA

Program GLOBE (Global Learning and Observations to Benefit the Environment) to międzynarodowy program badawczo-edukacyjny umożliwiający poznawanie globalnych wyzwań środowiskowych i wspierający poszukiwanie efektywnych metod ich rozwiązywania. Ideą programu jest łączenie społeczności szkolnych (uczniów, nauczycieli), naukowców oraz członków społeczności lokalnych z całego świata, by razem poznawali i lepiej rozumieli procesy zachodzące w środowisku.

Program zakłada realizację następujących celów:

- » zwiększenie umiejętności badawczych dzieci i młodzieży,
- » promocja naukowego, interdyscyplinarnego podejścia w badaniach środowiska,
- » kształtowanie świadomości ekologicznej uczestników,
- » zwiększenie zaangażowania młodzieży w działania na rzecz ochrony środowiska.

Program GLOBE w Polsce w sposób bezpośredni wspiera realizację Agendy 2030 w ramach Partnerstwa na rzecz realizacji środowiskowych Celów Zrównoważonego Rozwoju „Razem dla środowiska”. Z perspektywy Centrum UNEP/GRID-Warszawa Program GLOBE znacząco wpisuje się w misję organizacji – wspiera budowanie rzetelnego zasobu danych o stanie środowiska przy jednoczesnym wzmacnianiu społecznego zaangażowania mieszkańców-wolontariuszy w ochronę zasobów przyrodniczych.

REALIZACJA PRAKTYKI

Koordynatorem Programu GLOBE w Polsce jest Centrum UNEP/GRID-Warszawa. Podejmowane działania realizowane są zgodnie z założeniami międzynarodowego Programu GLOBE, działającego w ponad 120 krajach na świecie i wspieranego m.in. przez amerykańską Narodową Agencję ds. Aeronautyki i Przestrzeni Kosmicznej, NASA. Głównym założeniem programu jest badanie wybranych elementów środowiska przyrodniczego w skali lokalnej oraz przekazywanie zebranych danych naukowcom za pomocą dedykowanej platformy i aplikacji. W ramach Programu uczniowie pod opieką nauczycieli systematycznie w ciągu całego roku prowadzą badania lokalnego środowiska przyrodniczego, zbierając informacje potrzebne do oceny stanu i zmian środowiska w okolicy szkoły. Wszystkie pomiary są wykonywane z określoną częstotliwością i o określonej godzinie, np.

pomiary atmosferyczne codzienne w okolicy południa słonecznego. Uczniowie prowadzą pomiary i obserwacje w terenie oraz w laboratoriach przy użyciu profesjonalnego sprzętu pomiarowego, zgodnie z opracowaną przez naukowców metodyką, w oparciu o jednolite protokoły pomiarowe.

Pomiary dotyczą przede wszystkim:

- » stanu atmosfery i klimatu – m.in. wielkość opadów, temperatura powietrza, stopień zachmurzenia, rozpoznawanie rodzaju chmur, prędkość i kierunek wiatru.
- » stanu i jakości zasobów wodnych – m.in. przejrzystość, odczyn i temperatura wody, zawartość biogenów (związki azotu), ilość rozpuszczonego w wodzie tlenu, przewodnictwo, zasolenie, zasadowość.
- » jakości gleb – m.in. profil glebowy (kolor, struktura, gęstość objętościowa), temperatura i wilgotność, ponadto w laboratorium analizowany jest m.in. podział cząstek glebowych i żyzność gleby.
- » pokrycia terenu – m.in. rozpoznawanie gatunków roślin, pomiary wysokości i pierśnicy drzew, obserwacje fenologiczne, szacowanie biomasy, a także obserwacje pokrycia terenu i jego zmian, na przykład wykorzystując zdjęcia satelitarne.

Uzyskane wyniki badań są raportowane do bazy danych Programu i wizualizowane na interaktywnych wykresach oraz w aplikacji mapowej. W chwili obecnej baza światowa zawiera ponad 160 milionów pomiarów i jest codziennie aktualizowana.

Zebrane dane są wykorzystywane przez młodzież przy realizacji własnych projektów badawczych, stanowiących odpowiedź na najważniejsze wyzwania środowiskowe w skali lokalnej i prowadzonych

pod opieką ekspertów. Młodzież analizuje jakość lokalnych zasobów wodnych, poszukując sposobów na zmniejszenie zanieczyszczenia wód. Mapując i badając zieleń miejską, skupia się na znalezieniu efektywnych sposobów na walkę z „miejską wyspą ciepła” i polepszenia klimatu miasta.

Program ma mocne podstawy merytoryczne opracowane przez naukowców amerykańskich (m.in. NASA). W Polsce nad merytoryczną poprawnością Programu czuwa Rada Naukowa Programu GLOBE, w skład której wchodzi specjalistów z poszczególnych dziedzin będących przedmiotem działań.

REZULTATY I EFEKTY

Projekt jest w ciągłej realizacji. Rezultaty można śledzić na bieżąco na interaktywnych mapach Programu GLOBE (<https://vis.globe.gov>) oraz na polskiej stronie Programu (<https://globe.gridw.pl>). Obecny stan przeprowadzonych w ramach Polski obserwacji jest dostępny na infografice poniżej.

Projekt pozwolił dorastającym obecnie pokoleniom bezpośrednio obcować z naturą, wyrabiając u młodych ludzi większą wrażliwość i poczucie współodpowiedzialności za stan środowiska. Dzięki temu zmienia się ich postrzeganie ingerencji człowieka w środowisko naturalne. Program GLOBE jest ciekawym uzupełnieniem tradycyjnej edukacji i przyciąga uczestników interesującymi metodami badawczymi. Dzięki niemu młodzież pod opieką nauczycieli na własne oczy śledzi zachodzące zmiany klimatyczne, rozumie, że zanieczyszczenie wód jest realnym zagrożeniem oraz identyfikuje źródła tych zanieczyszczeń, czy też ma świadomość roli, jaką odgrywa bioróżnorodność.

blisko
200
szkół

ponad
3,4 mln
wykonanych
pomiarów

4500
uczniów
corocznie

prawie
250
nauczycieli

GreenGo! Zielona infrastruktura na terenach wiejskich ostoją różnorodności biologicznej

Data rozpoczęcia:
grudzień 2015

Data zakończenia:
wrzesień 2017

Strona internetowa:
www.greengo.gridw.pl

Cele Zrównoważonego Rozwoju,
do których odnosi się dobra praktyka:

MOTYWACJA DO DZIAŁANIA

Ogromnym wyzwaniem stojącym przed ludzkością jest powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej oraz zachowanie w dobrym stanie naturalnych i półnaturalnych ekosystemów. Jak tego dokonać na obszarach, gdzie troska o produkcję żywności wydaje się stać w sprzeczności z ochroną przyrody i walorów krajobrazowych? Jednym z rozwiązań jest kształtowanie zielonej infrastruktury, czyli np. drobnych form zadrzewień śródpolnych, których obecność jest nie tylko ważna dla ochrony różnorodności biologicznej, lecz także przynosi wymierne korzyści człowiekowi.

-
- *W ramach projektu odbyło się 20 spotkań z młodzieżą, w których wzięło udział 379 uczniów. Dzięki ich wysiłkowi powstało 16 Lokalnych Baz Zielonej Infrastruktury.*
-

Edukacyjny projekt „GreenGo!” był skierowany do mieszkańców Mazowsza oraz Lubelszczyzny, w szczególności do młodzieży, a także pracowników urzędów gmin wiejskich i miejsko-wiejskich. Był odpowiedzią na potrzeby poszerzenia wiedzy odbiorców na temat roli i metod zrównoważonego kształtowania zielonej infrastruktury i lepszego rozpoznania zasobów przyrodniczych w skali lokalnej, w szczególności na terenach użytkowanych rolniczo. Projekt służył także budowaniu relacji pomiędzy różnymi grupami odbiorców w celu wzmocnienia wspólnych działań na rzecz ochrony i rozwoju elementów zielonej infrastruktury jako lokalnych centrów różnorodności biologicznej.

Działania zrealizowane w projekcie nawiązują w szczególności do wykonanej przez Centrum UNEP/GRID-Warszawa ekspertyzy dotyczącej mapowania i oceny ekosystemów i ich usług w Polsce (praca prowadzona na zlecenie Ministerstwa Środowiska). Ponadto, łącząc się z analizą wykonaną na zlecenie BirdLife we współpracy z Ogólnopolskim Towarzystwem Ochrony Ptaków, mającą na celu identyfikację w przestrzeni użytkowanej rolniczo obszarów i obiektów proekologicznych, określenie metody kartowania tych obiektów z zastosowaniem technik teledetekcyjnych oraz geoinformacyjnych, określenie udziału obszarów i obiektów proekologicznych w powierzchni gruntów użytkowanych rolniczo na wybranych powierzchniach. Co wię-

cej, przy przygotowywaniu projektu przeanalizowano zakres dobrych praktyk i efektywność działań bazujących na idei społecznościowego gromadzenia danych, tzw. *crowdsourcingu* w ujęciu społecznym (doświadczenia z Wielkiej Brytanii i Irlandii oraz Holandii), oraz oceniono dostępne narzędzia mobilne do mapowania w terenie.

REALIZACJA PRAKTYKI

W ramach projektu przeprowadzono serię szkoleń i warsztatów dla młodzieży, pracowników samorządów, członków lokalnych organizacji pozarządowych oraz wszystkich zainteresowanych tematyką kształtowania zielonej infrastruktury na terenach wiejskich. Udostępniono również wortal z bogatym zasobem informacyjnym nt. zielonej infrastruktury, w tym aplikacją mapową wspierającą inwentaryzację oraz mapowanie jej elementów. Przeprowadzono konkurs dla młodzieży „GreenGo! Mapuj zieloną infrastrukturę!” na opracowanie Lokalnych Baz Zielonej Infrastruktury. Jego podsumowaniem był cykl pikników edukacyjnych dla mieszkańców woj. mazowieckiego i lubelskiego.

W ramach konkursu zadaniem uczniów było przeprowadzenie inwentaryzacji oraz ocena stanu i roli wybranych elementów zielonej infrastruktury. Niektóre grupy skupiły się na weryfikacji, jaki jest stan stref buforowych w sąsiedztwie cieków, rowów melioracyjnych oraz oczek wodnych i czy pełnią one funkcję naturalnych filtrów, eliminujących zanieczyszczenia spływające do wód. Inne zespoły inwentaryzowały zadrzewienia śródpolne, zbierając informacje o ich składzie gatunkowym i rozmieszczeniu, jednocześnie obserwując zwierzęta zamieszkujące zadrzewienia, w tym owady zapylające. Istotnym elementem badań było również zwrócenie uwagi na rolę kulturową i krajobrazową małych form krajobrazu, np. chronionych w ramach dawnych obszarów parkowo-dworskich. Realizacja projektów szkolnych opierała się o współpracę uczniów z pracownikami urzędów gmin. Młodzież, często po raz pierwszy, miała okazję nawiązać współpracę z urzędnikami, nauczyć się korzystać z prawa do informacji o środo-

wisku, przeprowadzić badania terenowe czy sprawdzić się w pracy z profesjonalnym geoportalem. Dzięki niej Lokalne Bazy Zielonej infrastruktury stanowią unikalne źródło informacji o zielonej sieci gmin objętych projektem „GreenGo!”. Do projektu zaangażowali się członkowie wszystkich działów funkcjonujących w Centrum UNEP/GRID-Warszawa: Działu Zastosowań Geoinformacji, Działu Komunikacji i Fundraisingu oraz Zespołu Projektów Karpackich, a za koordynację odpowiedzialny był Dział Edukacji. Projekt zrealizowano w partnerstwie z Mazowieckim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego. Otrzymał on także dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

REZULTATY I EFEKTY

Dzięki realizacji projektu młodzież i lokalne społeczności poszerzyły swoją wiedzę na temat zielonej infrastruktury, co przyczyniło się do lepszego rozpoznania jej zasobów oraz podkreślenia jej roli w ochronie różnorodności biologicznej. Projekt umożliwił też edukację urzędników w zakresie roli terenów wiejskich w ochronie zasobów przyrodniczych, w szczególności w odniesieniu do zielonej infrastruktury i jej roli w kształtowaniu łączności ekologicznej. Ponadto przyczynił się do podkreślenia zapotrzebowania na ochronę różnorodności biologicznej i roli usług ekosystemowych w skali lokalnej, poprzez wkład w tworzenie danych przyrodniczych w gminach (mapowanie zasobów zielonej infrastruktury w gminach), aktywizację mieszkańców (w szczególności młodzieży) na rzecz działań dla środowiska, przynoszących korzyści lokalnym społecznościom (zwiększenie liczby beneficjentów programów rolnośrodowiskowych). Efekty prac uczniów – 16 Lokalnych Baz Zielonej Infrastruktury – można obejrzeć na stronie projektu: <http://www.greenngo.gridw.pl/projekty-szkol>.

Projekt realizował zadania będące częściami składowymi Celów Zrównoważonego Rozwoju. Pośród nich, można wymienić między innymi przekazanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do promowania zrównoważonego rozwoju oraz podjęcie znaczących działań mających na celu zmniejszenie degradacji naturalnych siedlisk i powstrzymanie utraty bioróżnorodności. Tymczasem, jak wskazują badania prowadzone m.in. przez fińskich naukowców, od jakości środowiska i stanu różnorodności biologicznej zależy stan zdrowia ludzi, a w konsekwencji ich jakość życia i dobrostan. Aby w pełni móc zadbać o wysoki stan środowiska w skali lokalnej, jednocześnie realizując założenia 15. Celu Zrównoważonego Rozwoju, niezbędna jest współpraca wszystkich zainteresowanych stron – tak jak miało to miejsce w przypadku projektu GreenGo!, gdzie kluczem do sukcesu okazała się ścisła kooperacja młodzieży z przedstawicielami samorządów.

W działania zaangażowali się uczniowie 30 szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych oraz rolniczych z terenów wiejskich oraz przedstawiciele samorządów z 55 gmin wiejskich i miejsko-wiejskich na Mazowszu i Lubelszczyźnie.

● Konsumenci dla Planety

W dyskusjach na temat ochrony środowiska nie bez powodu dużo miejsca zajmują kwestie związane z prawodawstwem oraz regulacjami dotyczącymi przedsiębiorstw. Warto jednak pamiętać, że swoją rolę w stanie środowiska odgrywają również konsumenci i ich decyzje zakupowe. Coraz częściej dyskusje na ten temat nie kończą się na promowaniu drobnych, codziennych czynności, takich jak zakręcanie wody przy myciu zębów albo segregowanie odpadów, ale wiążą się ze świadomym promowaniem zmian trybu życia, uwzględniając m.in. nawyki wakacyjne czy żywieniowe.

Akcentuje się również pozytywne skutki świadomej konsumpcji, takie jak zmniejszenie wysokości rachunków dzięki zainwestowaniu w przydomową energetykę odnawialną albo poprawę stanu zdrowia dzięki bardziej zbilansowanej diecie z dużą ilością warzyw i owoców. Konsumenci – także i w Polsce – zaczynają być coraz bardziej świadomi wpływu ich decyzji zakupowych na stan środowiska. Przejawia się to w rosnącej ilości wegetariańskich i wegańskich opcji żywieniowych, bardziej krytycznemu społgądaniu na stosowanie nadmiernej ilości jednorazowych opakowań z tworzyw sztucznych czy omijaniu produktów z olejem palmowym, coraz częściej kojarzącym się z obrazem cierpiących w wyniku jego niezrównoważonej produkcji orangutanów.

Odpowiadające na te wyzwania firmy mają szansę zyskać zaufanie rosnącej grupy świadomych konsumentów – zaufanie, które przekłada się na konkretne korzyści finansowe. Wyruszając z nimi w podróż w kierunku przyjaznego dla klimatu zrównoważonego rozwoju, firmy mogą kreować swoją pozycję liderów rynku. Innowacyjne modele biznesowe mogą później wpływać na cały łańcuch wartości, prowadząc do zmiany dobrych praktyk w dobre standardy. W podróży tej pomoże wzajemne uczenie się i międzysektorowa współpraca. Świadomi konsumenci mogą popychać firmy do współpracy ze środowiskami naukowymi w zakresie np. bardziej przyjaznych dla środowiska opakowań.

Większa oferta dostępnych cenowo produktów przyjaznych dla ludzi i środowiska może pomagać w przekonaniu do pozytywnych działań również osoby do tej pory sceptyczne. Podobne rezultaty przynieść mogą kampanie informacyjne czy wsparcie finansowe dla oddolnych działań edukacyjnych, realizowanych w społecznościach lokalnych bądź za pośrednictwem środków masowego przekazu. Inwestycje w działania prośrodowiskowe mogą opłacać się bardziej, gdy można pokazać je jako troskę przedsiębiorstwa o naturę, a nie gdy naprędce trzeba dostosowywać się do nowych regulacji. Regulacji, które coraz częściej wymuszają konsumenci, czego przykładem są działania Unii Europejskiej na rzecz zakazu produkcji niektórych jednorazowych towarów z tworzyw sztucznych.

Praktyka 1

Coca-Cola Polska

(Coca-Cola Poland Services Sp. z o.o. oraz Coca-Cola HBC Polska Sp. z o.o.)

rePETa

Data rozpoczęcia:

24 sierpnia 2018

Data zakończenia:

będzie kontynuowany w 2019

Strona internetowa:

www.naszaziemia.pl/programy/ssp

Cele Zrównoważonego Rozwoju,
do których odnosi się dobra praktyka:

MOTYWACJA DO DZIAŁANIA

Rosnące góry śmieci, które mogłyby być surowcami wtórnymi, są zagrożeniem dla środowiska naturalnego i ogromnym wyzwaniem dla samorządów, odpowiedzialnych za skuteczną zbiórkę i segregację odpadów. Dlatego w sierpniu 2018 Fundacja „Nasza Ziemia”, przy finansowym wsparciu Fundacji Coca-Cola, rozpoczęła ogólnopolską pilotażową kampanię „rePETa”. Jej celem jest wsparcie samorządów i mieszkańców regionów w selektywnej zbiórce odpadów. Kampania w prosty i przyjazny sposób uświadamia obywatelom znaczenie odpowiedniej segregacji odpadów w ich codziennym życiu. Pokazuje też „drugie życie” opakowań, które po przetworzeniu stają się np. koszulkami bądź są wykorzystywane do produkcji butelek PET.

„rePETa” realizuje cele środowiskowe firmy Coca-Cola, która w coraz większym stopniu wykorzystuje w butelkach rPET, czyli odzyskany i ponownie przetworzony PET – stanowi on już nawet do 20 proc. składu opakowań. W styczniu 2018 r. Coca-Cola ogłosiła strategię World Without Waste. Do 2030 r. firma chce pomóc zebrać i poddać recyklingowi tyle opakowań, ile trafia do konsumenta. Dla osiągnięcia tego celu kluczowa jest współpraca z lokalnymi społecznościami, samorządami oraz organizacjami pozarządowymi.

Jednocześnie, kampania popularyzuje zrównoważoną konsumpcję jako Cel Zrównoważonego Rozwoju, kładąc nacisk na działania edukacyjne dla konsumentów, mające podnieść ich świadomość na temat bardziej zrównoważonego stylu życia.

REALIZACJA PRAKTYKI

Firmy systemu Coca-Cola podjęły współpracę z organizacją pozarządową, mającą ogromne doświadczenie w realizacji projektów środowiskowych. Jednym z najważniejszych wyzwań było dotarcie bezpośrednio do konsumentów. Dlatego, o ile koncepcyjne działania zostały zrealizowane wspólnymi siłami, to gros działań wykonawczych leżało po stronie Fundacji „Nasza Ziemia”, która wielokrotnie współpracowała z samorządami.

Inicjatywa obejmowała:

- » przygotowanie harmonogramu działań, obejmujących:
 - zaprojektowanie pojemników na surowce wtórne oraz towarzyszących im infografik, informujących o tym, jakie odpady wrzucać do pojemnika,
 - zlecenie wykonania pojemników z rPET i ich dystrybucję wśród gmin objętych kampanią (640 pojemników w 20 gminach),
 - przygotowanie założeń komunikacji i bieżący kontakt z gminami biorącymi udział w kampanii,
 - organizację i koordynowanie wydarzeń plenerowych związanych ze startem oraz popularyzacją kampanii (4 wydarzenia w Giżycku, Mrągowie, Chorzowie i Jarocinie, podczas których nagłaśniana była potrzeba prawidłowej segregacji śmieci, a mieszkańcy w zamian za przyniesione butelki PET mogli otrzymać koszulki wyprodukowane z rPET),
 - prowadzenie ewidencji zebranych plastikowych odpadów.
- » opracowanie planu komunikacji w celu zainteresowania mediów zaplanowanymi wydarzeniami, wspierania komunikacji gmin skierowanej do mieszkańców oraz popularyzacji założeń kampanii.

Biorąc pod uwagę powyższe działania, zadania koncepcyjne dotyczące wizualizacji, organizacji wydarzeń i komunikacji były realizowane wspólnie, zaś Fundacja „Nasza Ziemia”, korzystając z dotych-

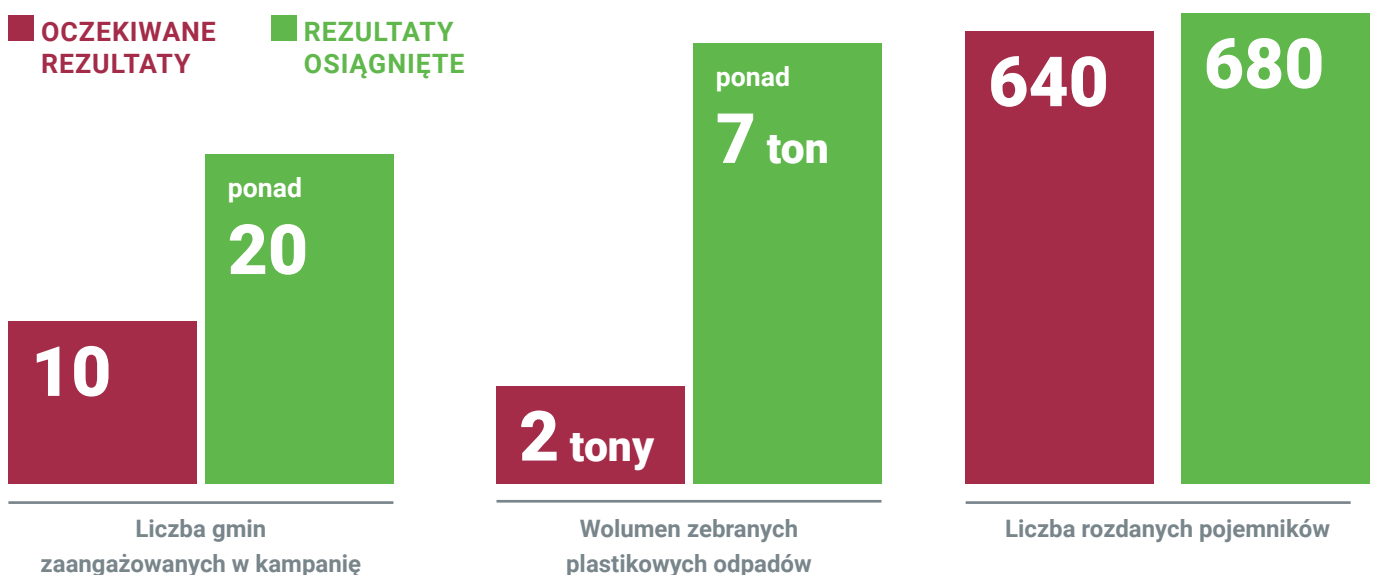
czas wypracowanych relacji z gminami, realizowała zadania związane z wykonaniem pojemników, ich dystrybucją, jak również ze stałym kontaktem z zainteresowanymi gminami. Wydarzenia były współorganizowane przez firmy systemu Coca-Cola i Fundację „Nasza Ziemia”.

REZULTATY I EFEKTY

Poziom zbiórki plastikowych odpadów jest na bieżąco monitorowany dzięki stałej współpracy Fundacji „Nasza Ziemia” z zaangażowanymi w projekt gminami. Ustalono stały, regularny system raportowania, który pozwala ocenić wolumen odpadów z tworzyw sztucznych, wielomateriałowych i metalowych zbieranych do pojemników. Do końca grudnia 2018 zebrano już ponad 32 tony, co oznacza 16-krotne przekroczenie założeń projektu.

Do skuteczności kampanii przyczyniło się również połączenie zaplanowanych w jej ramach wydarzeń z lokalnymi inicjatywami związanymi z ekologią i recyklingiem. Pozwoliło to na bezpośrednie dotarcie do mieszkańców gmin, którzy aktywnie przyłączyli się do organizowanych w ramach kampanii zbiórek plastikowych odpadów, mając możliwość wymiany przyniesionych butelek PET na koszulki lub torby zakupowe, wyprodukowane z przetworzonego tworzywa PET.

Gminy biorące udział w kampanii zyskały możliwość uzupełnienia swojej istniejącej infrastruktury związanej ze zbiórką odpadów i recyklingiem w miejscach użyteczności publicznej, co było jednym z celów projektu. Miesięczny system raportowania umożliwia stałe śledzenie postępów w projekcie. Jednocześnie, zaangażowane gminy z własnej inicjatywy zadbały o to, by pojemniki były umieszczone w lokalizacjach, które będą sprzyjać zachęcaniu mieszkańców do udziału w zbiórce plastikowych odpadów (np. szkoły, miejscowe ośrodki rekreacji, przystanki autobusowe).

Butelka w Grze

Data rozpoczęcia:
wrzesień 2018

Data zakończenia:
wrzesień 2018

Strona internetowa:
[www.grupazywiec.pl/
butelka-w-grze-czyli-drugie-zycie-opakowan-zwrotnych](http://www.grupazywiec.pl/butelka-w-grze-czyli-drugie-zycie-opakowan-zwrotnych)

Cele Zrównoważonego Rozwoju,
do których odnosi się dobra praktyka:

MOTYWACJA DO DZIAŁANIA

Ponad połowa piwa Grupy Żywiec sprzedawana jest w opakowaniach zwrotnych. Niestety, część z nich nigdy nie zyskuje szansy na kolejne życie i trafia do śmieci. Butelka zwrotna to najbardziej przyjazne dla środowiska opakowanie, w jakim dostępne jest piwo. Emisja CO₂ butelki zwrotnej jest blisko 10 razy niższa niż butelki bezzwrotnej. Butelka zwrotna może być użyta nawet do 25 razy, a cykl jej życia trwa nawet do 5 lat. Zwracana przez konsumentów butelka trafia z powrotem do browaru, w którym jest myta oraz ponownie napełniana. Z badań przeprowadzonych na zlecenie Grupy Żywiec wynika jednak, że zaledwie połowa konsumentów oddaje butelki zwrotne, a 1 na 3 robi to zazwyczaj. Dodatkowo u wielu z nich oddawanie butelek budzi negatywne emocje, kojarzy się z czymś kłopotliwym, a nawet wstydliwym.

-
- *Zaledwie 50% konsumentów zwraca butelki.*
-

Zwiększenie liczby butelek zwrotnych, które wracają od konsumentów do browaru to ważny krok w stronę zamykania obiegu w gospodarce opakowaniami. Dlatego Grupa Żywiec zadała sobie pytanie – jak zachęcić konsumentów do zmiany postawy tak, by butelka zwrotna częściej trafiała z powrotem do browaru, a nie do śmietnika?

Dobre praktyki – edukacja konsumenta

- 1700 puszek i butelek udało się zebrać
- wolontariuszom Grupy Żywiec podczas
- akcji Butelka w Grze.

REALIZACJA PRAKTYKI

21 września 2018 roku na warszawskich bulwarach wolontariusze Grupy Żywiec przekonywali odpoczywających nad Wisłą, że warto dać butelce zwrotnej i innym opakowaniom drugie życie. Pracownicy firmy edukowali konsumentów i wymieniali puste puszkę i butelki na specjalnie przygotowane gadzety, rozmawiając o korzyściach, jakie dla środowiska i portfela kupujących ma oddawanie butelki zwrotnej. Aby nie trzeba było wyrzucać butelek zwrotnych, Grupa Żywiec przygotowała dla biorących udział w akcji specjalne torby, dzięki którym łatwiej będzie przynieść kupione piwo, a butelki zwrotne zabrać ze sobą.

REZULTATY I EFEKTY

W ciągu trzech godzin trwania akcji nad Wisłą, wolontariuszom Grupy Żywiec udało się zebrać 1700 puszek i butelek o łącznej wadze 680 kilogramów. Niemal co trzecie zebrane opakowanie było butelką zwrotną. Wszystkie zebrane tego dnia opakowania otrzymały drugie życie – puszkę i butelki bezzwrotne trafiły do recyklingu, a butelki zwrotne bezpośrednio do browarów firmy.

- Butelka zwrotna może krążyć w obiegu
- nawet 25 razy.

Akcja Butelka w Grze była komunikowana w mediach społecznościowych i w mediach tradycyjnych. Video podsumowujące akcję zyskało ponad 100 tysięcy wyświetleń, a wiele osób zaangażowało się w dyskusję na temat butelki zwrotnej pod postami w mediach społecznościowych.

Akcja Butelka w Grze w roku 2018 to nie pierwsze działanie firmy w zakresie próby zamknięcia obiegu butelki zwrotnej. W lutym 2017 Grupa Żywiec podjęła decyzję o podwyższeniu kaucji za butelki zwrotne z 35 do 50 groszy. Kaucja została podniesiona na wszystkie butelki zwrotne. Dzięki tej decyzji w ciągu roku firma odzyskała o 20 mln butelek więcej. Dla środowiska naturalnego to oszczędność 6500 ton szkła oraz 5500 ton emisji CO₂.

Kampania społeczna Zielona wstążka #DlaPlanety

Data rozpoczęcia:
czerwiec 2018

Data zakończenia:
w trakcie realizacji (II edycja w 2019)

Strona internetowa:
www.DlaPlanety.pl

Cele Zrównoważonego Rozwoju,
do których odnosi się dobra praktyka:

MOTYWACJA DO DZIAŁANIA

Celem kampanii było poszerzenie świadomości społecznej w zakresie negatywnego wpływu odpadów z tworzyw sztucznych na stan środowiska oraz promowanie odpowiedzialnych wzorców ich produkcji i konsumpcji. Temat stał się istotnym aspektem globalnej debaty publicznej, inspirując UN Environment do wybrania na hasło Światowego Dnia Środowiska w 2018 apelu #BeatPlasticPollution.

Inspiracją do działania były statystyki, wedle których w roku 1950 globalna produkcja plastiku wynosiła 1,5 tony, podczas gdy w roku 2016 wskaźnik ten wzrósł do poziomu 335 milionów ton – z czego 60 milionów powstaje w Europie. W Polsce recyklingowi poddawanych jest mniej niż 30% plastikowych odpadów, na wysypiska zaś trafia ponad 40% z nich.

Realizowane w trakcie kampanii działania od początku wpisane były w Cele Zrównoważonego Rozwoju – szczególnie Cel 12 (Odpowiedzialna produkcja i konsumpcja). Od początku miały również na celu uświadamianie szerokiego grona odbiorców – zarówno konsumentów, producentów tworzyw sztucznych, jak i instytucji publicznych, w duchu 17. Celu Zrównoważonego Rozwoju, czyli budowania partnerstw międzysektorowych. Działanie wpisuje się również w kluczowy aspekt działalności Centrum UNEP/GRID-Warszawa, a więc dostarczanie interesariuszom rzetelnej wiedzy o środowisku.

REALIZACJA PRAKTYKI

Informacje o kampanii pojawiły się w magazynie Kropka.TV sieci Biedronka oraz na ekranach reklamowych w komunikacji zbiorowej, należących do firmy Ströer. Dzięki współpracy z samorządami budynki użyteczności publicznej zostały podświetlone na zielono. Były to m.in. Pałac Kultury i Nauki w Warszawie (Urząd Miasta Stołecznego

- W akcję podświetlenia budynków
- na zielono z okazji Światowego Dnia Środowiska włączyło się 12 miast. W całą kampanię zaangażowało się 46 firm i instytucji, a wolontariusze rozdali 4000 zielonych wstążek.

Warszawy był współorganizatorem kampanii), katowicki Spodek czy poznański Ratusz. 5 czerwca – w Światowy Dzień Środowiska - na ulice Warszawy wyszli wolontariusze, zbierający (na udostępnionych przez firmę Samsung tabletach) ekopostanowienia od przechodniów i rozdający zielone wstążki.

W Ministerstwie Środowiska – które wraz z Ministerstwem Przedsiębiorczości i Technologii oraz Przedstawicielstwem Komisji Europejskiej w Polsce objęło akcję honorowym patronatem – odbyła się debata ekspercka, w której udział wzięli m.in. Jan Dusík (dyrektor UN Environment Europe), Sławomir Mazurek (podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska) oraz przedstawiciele partnerów strategicznych (Eko-Pak, Synthos).

W firmach wspierających akcję (Coca-Cola Poland Services, McDonald's, Nestle, Carrefour, Polpharma, Skanska) odbyły się działania zorientowane na edukację pracowniczą. Powstał również dedykowany projektowi internetowy portal wiedzy, a do komunikowania związanych z kampanią treści wykorzystano media społecznościowe (Facebook, Twitter).

REZULTATY I EFEKTY

Celem kampanii było dotarcie do jak najszerszego grona konsumentów z przekazem o sposobach zmniejszania negatywnego wpływu na środowisko. Ogłoszenie w magazynie Kropka TV trafiło do kilkuset tysięcy czytelników w całej Polsce. Szerokie grono odbiorców miała również kampania outdoorowa, realizowana na ekranach w warszawskim metrze, w komunikacji publicznej w Krakowie, Wałbrzychu i Wrocławiu oraz na nośnikach informacyjnych w Dąbrowie Górniczej i w gminie Łuków.

Ekopostanowienia złożyło ponad 2 tysiące osób, które do dyspozycji otrzymały wydany w wersji elektronicznej przewodnik na temat postępowania przyjaznego środowisku. Odwiedzający stronę inter-

netową uzyskali w trakcie kampanii dostęp do niemal 80 materiałów edukacyjnych, prezentujących najważniejsze aspekty walki z zanieczyszczeniem odpadami z tworzyw sztucznych.

Szeroki zakres kampanii zachęcił biorące w niej udział firmy do przypomnienia o swoich środowiskowych zobowiązaniach – np. Grupa Carrefour do 2022 roku zredukuje o 5% masę opakowań marki własnej w stosunku do roku 2017. Rezultatem eksperckiej debaty w Ministerstwie Środowiska (otwartej przez ministra środowiska Henryka Kowalczyka) była publikacja podsumowująca, w której obok relacji z dyskusji znalazł się również ekspercki komentarz Deloitte Polska. Dokument opublikowano na stronach internetowych oraz przekazano uczestnikom debaty.

● Wyzwania dla partnerów biznesowych: współpraca, wsparcie, wymiana wiedzy

Nieustający postęp procesów globalizacyjnych, rozwój technologii i uwarunkowania mikro- i makro-ekonomiczne, pogłębiające się zależności pomiędzy uczestnikami poszczególnych rynków i rynku globalnego – to rzeczywistość w jakiej funkcjonują firmy, instytucje i organizacje ze wszystkich branż i sektorów. Wobec takiego wyzwania oczywistym staje się, że bez współdziałania niemożliwe jest ani osiągnięcie sukcesu ekonomicznego, ani przestawienie działalności na tory zrównoważonego rozwoju. Nie można zrealizować tych celów bez rzeczywistej współpracy oraz edukacji – i to edukacji wzajemnej, pozwalającej poznać i zrozumieć realia partnerów w łańcuchu wartości.

Duże międzynarodowe i ogólnokrajowe korporacje oraz organizacje są często nośnikami nowych idei i standardów. Przenoszą je (wraz ze swoimi oddziałami) do poszczególnych regionów i społeczności lokalnych. Jednak realne wdrożenie tych idei i wymagań wobec podmiotów lokalnych możliwe jest jedynie przy prawdziwym poznaniu miejscowych uwarunkowań oraz otwartości na potrzeby wszystkich stron tego procesu. Nawet najbardziej słuszne i uzasadnione standardy nie zostaną w praktyce wypełnione, jeżeli nie będą oparte na dialogu, zaufaniu i wsparciu – zwłaszcza ze strony partnerów silniejszych, którzy mają możliwość dokonywania faktycznych zmian.

Jednym z obszarów, który należy rozwijać, jest edukacja partnerów w łańcuchu wartości. Prowadzone w różnych formach (np. projektów szkoleniowych, networkingowych, motywacyjnych czy kampanii informacyjnych) i kierowane do różnych grup odbiorców działania edukacyjne to nie tylko droga do przekazywania wiedzy, podnoszenia kwalifikacji i kompetencji, ale także budowania relacji i promowania dobrych praktyk.

Z jednej strony projekty edukacyjne powinny obejmować komponent merytoryczny, wносить wartość dodaną w postaci innowacyjnej wiedzy i pomysłów. Z drugiej strony to znakomite narzędzie do wypracowywania nowych projektów, produktów i usług. W dzisiejszym świecie zdolność do wyjścia poza utarte szlaki i spojrzenia na swoją działalność z innej niż dotychczas perspektywy, umiejętność słuchania i otwartość na pomysły płynące od partnerów i konsumentów to klucze do sukcesu. Dlatego działania edukacyjne obejmujące podmioty z łańcucha wartości to nie tylko znakomita platforma wymiany wiedzy, ale również możliwość dostrzeżenia innych punktów widzenia i przestrzeń do dialogu. To ścieżka, która nie tylko daje szansę rozwoju, ale także umożliwia prowadzenie go w sposób zrównoważony, wspólnie przez wszystkich partnerów.

Praktyka **1**

Carrefour Polska sp. z o.o.

Wyzwanie dla dostawców w zakresie innowacyjności

Data rozpoczęcia:
marzec 2018

Data zakończenia:
październik 2018

Cele Zrównoważonego Rozwoju,
do których odnosi się dobra praktyka:

MOTYWACJA DO DZIAŁANIA

Kampania Autodiagnostyk opracowana przez Carrefour ma na celu promowanie zrównoważonego rozwoju wśród dostawców marki własnej i umożliwienie im oceny swoich działań w tym zakresie przy pomocy formularza elektronicznego, w którym dostawcy oceniają etap zaawansowania poszczególnych kryteriów swojej działalności. Zespół Carrefour oferował dostawcom wsparcie merytoryczne oraz możliwość konsultacji. Każda odsłona kampanii skupia się na jednym ze wskazanych przez Carrefour obszarów z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu, w którym prezentowane są najlepsze praktyki i rozwiązania stosowane przez dostawców. Program funkcjonuje w Grupie Carrefour od 2005 roku i jest sukcesywnie rozszerzany na kolejne kraje. Carrefour Polska wdrożył program raportowania i samooceny dostawców marki własnej Carrefour w 2010 roku. W roku 2018 przedsiębiorcy mogli w ramach kampanii zgłaszać w konkursie swoje innowacyjne rozwiązania CSR w łańcuchach dostaw oraz innowacje w procesie produkcyjnym i produktach.

REALIZACJA PRAKTYKI

Dostawcy biorący udział w kampanii w roku 2018 prezentowali realizowane przez siebie projekty w ramach jednej z trzech kategorii: produkt, proces produkcyjny, łańcuch dostaw. Spośród nadesłanych propozycji, które przeszły weryfikację zewnętrznych audytorów, najlepsze 9 przeszło do ostatniego etapu – oceny jury, w którym zasiadli niezależni eksperci i przedstawiciele Carrefour odpowiedzialni za CSR. Przy ocenie projektów brano pod uwagę kryteria, takie jak wprowadzanie przyszłościowego zarządzania, odpowiedzialne pozyskiwanie surowców, ograniczanie produkcji odpadów, zachęcanie klientów do bardziej zrównoważonej konsumpcji, ochrona zdrowia, rozwijanie technologii i ułatwianie do niej dostępu. Wyróżnienia dla najlepszych projektów, wręczono w trakcie dorocznego Spotkania Dostawców Marki Własnej. Podczas wydarzenia partnerzy Carrefour mieli też okazję dyskutować o trendach w branży i nowych kierunkach w certyfikacji żywności. Przedstawiciele firmy przybliżyli też dostawcom założenia strategii transformacji żywieniowej oraz kampanii Act For Food, których celem jest realizacja konkretnych działań, aby zachęcić klientów do zdrowszego jedzenia, zrównoważonej konsumpcji i poprawy jakości życia.

REZULTATY I EFEKTY

W ramach kampanii Autodiagnostyk Carrefour Polska podejmuje wśród dostawców produktów marki własnej takie działania promujące zrównoważony rozwój, które odpowiadają na aktualne potrzeby społeczne. Sieć, w ramach kampanii Autodiagnostyk, dzieli się też swoim know-how i doświadczeniem w zakresie CSR, zachęcając i inspirując dostawców do działania. W 2018 roku przedsiębiorcy przedstawili inicjatywy, które poprzez innowacyjne rozwiązania mogą

wpłynąć na zwiększenie udziału zdrowych produktów w konsumpcji, czy zoptymalizować proces produkcji w taki sposób, by nie naruszać równowagi pozyskiwania surowców i ograniczyć produkcję odpadów. Zwycięski projekt to doskonały przykład odpowiedzialnego gospodarowania plastikiem. Dzięki innowacyjnemu podejściu jeden z partnerów ogranicza powstawanie odpadów plastikowych, proponując ich ciekawe wykorzystanie poprzez wytwarzanie z nich kraty drogowo-trawnikowej, służącej do szybkiego utwardzania terenu.

**Szkoła
Liderów
Miast**

Szkoła Liderów Miast

Data rozpoczęcia:

czerwiec 2017

Data zakończenia:

kontynuowany w 2019 r. w kolejnych miastach

Strona internetowa:

www.szkoła-liderow.pl/laboratorium-innowacji-lokalnych

Cele Zrównoważonego Rozwoju,
do których odnosi się dobra praktyka:

MOTYWACJA DO DZIAŁANIA

Celem programu jest upowszechnianie w miastach przywództwa opartego na współpracy i dialogu poprzez wzmacnianie aktywnych i zaangażowanych liderów, reprezentujących różne obszary życia społecznego: organizacji pozarządowych, samorządów i biznesu. Szkoła Liderów Miast to innowacyjna forma wsparcia rozwoju miast i regionów poprzez współpracę międzysektorową. Program realizowany jest w partnerstwie z Fundacją Szkoła Liderów oraz Urzędami Miast.

REALIZACJA PRAKTYKI

Szkoła Liderów Miast oparta jest na metodologii amerykańskiego New Memphis Institute i Cleveland Leadership Center, który dzięki współpracy z Fundacją Szkoła Liderów udzielił merytorycznego wsparcia programowi. Podczas dedykowanych warsztatów uczestnicy podnoszą swoje kompetencje poprzez pogłębiony kurs kompetencji liderkich, uczą się prowadzenia dialogu w sytuacji konfliktu, komunikacji swoich postulatów i potrzeb oraz wywierania wpływu, zdobywają wiedzę o procesie zarządzania miastem. W efekcie wypracowują skuteczne rozwiązania na wspólnie zdiagnozowane wyzwania.

Dobre praktyki – w łańcuchu wartości firm

nia w swoich miastach. Warsztaty wzbogacone są także o wykłady praktyków, urbanistów, ekspertów mieszkaniowych, inwestycyjnych czy odpowiedzialnych za politykę społeczną, jak również ekspertów Veolii.

W obecnej formule zrealizowane zostały dwie edycje programu: pierwsza w Legionowie i Elku, druga w Pabianicach, Łodzi i Zgierzu.

REZULTATY I EFEKTY

W efekcie obu edycji wypracowanych zostało 16 innowacyjnych rozwiązań, które zostały zaprezentowane wóldarzom miast. Dzięki współpracy trzech sektorów i wymianie wiedzy i doświadczeń, wypracowane pomysły są realne do zrealizowania i zgodne z polityką miasta. Część z nich ma szansę stać się rozwiązaniem wspieranym cyklicznie przez Urzędy Miast, a nawet zostać przyjętym przez samorząd do realizacji.

Edycja 2019/2020 ruszyła w kwietniu i obejmuje następujące miasta: Łomża, Lidzbark Warmiński, Braniewo, Orneta, Dobre Miasto.

Szkoła Liderów Miast w liczbach (2017-2018)

73

liderów
objętych
programem

80

warsztatów

6

miejsowości

Cykl warsztatów „Circular Economy. Zamykamy obieg!”

Data rozpoczęcia:

luty 2017

Data zakończenia:

w trakcie realizacji – cykl stały

Strona internetowa:

www.gridw.pl/zamykamy-obieg

Cele Zrównoważonego Rozwoju,
do których odnosi się dobra praktyka:

MOTYWACJA DO DZIAŁANIA

Celem cyklu jest integrowanie środowiska biznesowego oraz instytucji otoczenia biznesu wokół tematu gospodarki o obiegu zamkniętym. Spotkania mają charakter międzybranżowy i międzysektorowy (biorą w nich udział przedstawiciele biznesu, ale także reprezentanci instytucji naukowo-badawczych, organizacji pozarządowych i konsumenckich oraz administracji publicznej).

Warsztaty pozwalają na dzielenie się wiedzą, doświadczeniami i dobrymi praktykami oraz na wspólne wypracowywanie wniosków, rekomendacji i projektów możliwych do realizacji we współpracy wielu stron. Uczestnicy reprezentujący różne sektory i branże stają przed szansą wymiany doświadczeń w nieformalnej atmosferze, co daje możliwość otwartej dyskusji, odnoszenia się zarówno do sukcesów, jak i realnych problemów oraz wyzwań, przed jakimi stają podmioty na drodze zmiany w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym.

Ważnym kontekstem merytorycznym cyklu są kwestie środowiskowe, stanowiące punkt wyjścia do transformacji gospodarki w kierunku cyrkularnym. Rolą Centrum UNEP/GRID-Warszawa jest przybliżanie

uczestnikom aktualnych wyzwań środowiskowych w skali globalnej, europejskiej i krajowej tak, aby rzetelna wiedza o stanie, potrzebach i zagrożeniach dla stanu środowiska była jednym z czynników kształtowania strategii zrównoważonego rozwoju.

REALIZACJA PRAKTYKI

Cykl warsztatów został zaprojektowany w oparciu o bezpośrednie rozmowy z partnerami Centrum UNEP/GRID-Warszawa i jest odpowiedzią na zgłaszaną przez nich potrzebę budowy międzysektorowej platformy realnego dialogu i wymiany wiedzy związanej z zagadnieniami gospodarki o obiegu zamkniętym. Wysłuchanie się w głosy partnerów pozwoliło Centrum UNEP/GRID-Warszawa stworzyć program merytoryczny, odpowiadający realnym potrzebom rynku (uwzględniający najważniejsze zagadnienia i bieżące zmiany dokonujące się w otoczeniu legislacyjnym, prawnym, społecznym i ekologicznym firm).

W czasie dwóch lat realizacji cyklu przeprowadzono spotkania na następujące tematy:

- » Wyzwania gospodarki o obiegu zamkniętym (połączone z pokazem nowoczesnego, ledowego oświetlenia w salonie pokazowym Philips Lighting).
- » Ekoprojektowanie – nowe spojrzenie na biznes (połączone z wizytą eksperta z Niemiec i prezentacją biodegradowalnych opakowań i naczyń jednorazowego użytku BASF).
- » Circular Economy – współpraca partnerów biznesowych w łańcuchu wartości (połączone z pokazem centrum szkoleniowego SMAK KARIERY, przygotowanego dla partnerów z łańcucha wartości Carrefour).
- » Użyj to jeszcze raz! – REUSE i REPAIR w Circular Economy (połączone z wizytą studyjną w Samsung R&D Institute Poland).
- » Pieniądze i odpowiedzialność w Circular Economy (z udziałem wiceministra środowiska).
- » Papierowa (r)ewolucja według zasad Circular Economy – (połączone z prezentacją najnowszych produktów papierniczych pochodzących z recyklingu).
- » Za(eko)projektuj nie tylko na papierze! (z udziałem eksperta z Francji oraz prezentacją nowości na rynku opakowań wprowadzanych w związku „plastikową” dyrektywą EU).

-
- *W edycjach 2017/2018 „Circular Economy. Zamykamy obieg!” 2017/2018 wzięli udział przedstawiciele 75 podmiotów oraz 8 partnerów cyklu.*

REZULTATY I EFEKTY

Wokół projektu skupiło się wiele firm i instytucji, których przedstawiciele uczestniczyli w warsztatach. Spotkania organizowane w ramach cyklu w latach 2017–2018 zgromadziły łącznie 144 uczestników reprezentujących 75 podmiotów, a jego realizację wsparło, angażując się merytorycznie i finansowo, 8 partnerów. W warsztatach podsumowujących pierwszy rok cyklu uczestniczył m.in. wiceminister środowiska. Po każdym ze spotkań na stronie internetowej projektu publikowane jest merytoryczne podsumowanie przekazujące najważniejsze informacje o treści prezentacji eksperckich, wynikach prac warsztatowych grup roboczych oraz dyskusji uczestników (z uwzględnieniem rekomendacji dalszych działań). Ponadto podsumowania zostały przekazane bezpośrednio uczestnikom warsztatów oraz przedstawicielom Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Rozwoju i Inwestycji oraz Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii. Publikacja podsumowań w Internecie zaowocowała także nawiązaniem współpracy z Komisją Europejską przy organizacji tematycznego panelu dyskusyjnego podczas COP 24 w Katowicach.

Projekt cieszy się stałym zainteresowaniem partnerów i planowane są kolejne edycje spotkań.

● Kompetencje i narzędzia technologiczne w służbie środowiska naturalnego

Wśród kluczowych wyzwań współczesnej edukacji społeczeństwa, kształtowanie kompetencji i umiejętności cyfrowych jest stawiane w jednym rzędzie z umiejętnościami samodzielnego uczenia, znajomością języka obcego, reguł matematyki czy fizyki. Codziennność przesiąknięta jest technologiami informacyjnymi – potrzebna jest zatem dbałość o odpowiedzialne i efektywne posługiwanie się tymi technologiami. Umiejętne zastosowanie technologii informacyjnych może pozytywnie wpływać na jakość codziennego życia, oszczędność czasu, mobilność, rozwijać wiedzę oraz wzmocniać poznawcze aspekty ludzkiego życia. Odpowiedzialne zastosowanie technologii informacyjnych wpływa też na to, jak kształtują się postawy konsumenckie, jak interpretowane są treści płynące z Internetu oraz jak oceniana jest wiarygodność dostępnych informacji. To również potężna moc narzędzi informacyjnych, aplikacji mobilnych, geoportali, które dostarczają informacje o przestrzeni w której żyją ludzie, pomagają zrozumieć funkcjonowanie środowiska, oceniać jego jakość i dostrzegać wpływ społeczeństwa na stan tegoż środowiska.

Dostęp do informacji przestrzennej i do danych umożliwia poznanie relacji w przestrzeni, a ich prezentacja na mapie pozwala na formułowanie znacznie większej liczby pytań o charakterze przestrzennym, tzw. "whys of where" (za Kerskim 2018), niż gdyby te same dane były ukazane w tabelach i zestawieniach statystycznych. Co więcej, mapy cyfrowe w takich aplikacjach błyskawicznie prezentują odpowiedzi na zapytania, wyświetlając określoną lokalizację lub informację o danym miejscu lub zjawisku na ekranie smartfona czy komputera. Angażują, informują i inspirują do działania. Mapy cyfrowe i mobilne sprawiają, że zaangażowanie i motywacja do działania na rzecz środowiska może być natychmiastowa i powszechna.

Technologie informacyjne mogą się przyczyniać do integrowania różnych form komunikacji, pozwalając na łączenie przekazu multimedialnego i przypisanych do określonego geograficznie miejsca zdarzeń i faktów. Na tej podstawie można znacznie szybciej kształtować umiejętność postrzegania przestrzeni i formułowania wniosków dotyczących np. okolicy miejsca zamieszkania. Możliwe jest również tworzenie opowieści mapą pisanych i ilustrowanych – tzw. storymaps. Dostęp do takich informacji jak jakość powietrza, dane o pogodzie, szlaki turystyczne i ciekawe miejsca, zabytki, miejsca stwarzające zagrożenie, przestrzeń publiczna, lokalizacja najbliższego przystanku komunikacji miejskiej, miejsce gdzie możemy bezpiecznie uprawiać sport i wiele innych stanowi podstawę do podejmowania codziennych decyzji.

A gdyby tak wszystkie dobrodziejstwa technologii wykorzystać na rzecz zrównoważonego rozwoju miast i wsi, ochrony klimatu, wód i życia na lądzie? Należy tworzyć warunki sprzyjające korzystaniu z aplikacji, które umożliwiają rejestrowanie zjawisk i obiektów, czy też szerzenie możliwości udziału w działaniach poznawczych czy decyzyjnych. Warto być na bieżąco ze stronami internetowymi urzędów miast i gmin, angażować się w procesy konsultacyjne, sprawdzać lokalizację miejsc, gdzie można odpowiedzialnie składować odpady. Ponadto, dla wspólnego dobra, opłaca się tworzyć zbiory danych poprzez rejestrowanie zjawisk niebezpiecznych czy też miejsc, które powinny być zazielenione lub wymagają dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych. Projekty i działania łączące technologie informacyjne ze społeczną świadomością przestrzenną umożliwiają lepsze zarządzanie i planowanie lokalnego rozwoju – zgodnie z ideą Celów Zrównoważonego Rozwoju.

Praktyka 1

Samsung Electronics Polska

SAMSUNG

Well-Connected. Rozwijaj to, co dobre

Data rozpoczęcia:
marzec 2018

Data zakończenia:
projekt długofalowy

Strona internetowa:
<http://news.mistrzowiekodowania.samsung.pl/44274-rodziny-przewodnik-po-cyfrowym-swiecie>

Cele Zrównoważonego Rozwoju,
do których odnosi się dobra praktyka:

MOTYWACJA DO DZIAŁANIA

Działania firmy Samsung skierowane do rodzin mają na celu wsparcie rodziców, którzy poszukują pomocy przy wprowadzaniu swojego dziecka w świat cyfrowy. Obecnie funkcjonuje wiele inicjatyw pokazujących zagrożenia wynikające z używania technologii i dających odpowiedzi, jak im zapobiegać. Brakuje jednak programów wsparcia dla dorosłych, które uczyłyby ich, jak w praktyce oswajać dziecko z technologią, jak twórczo spędzać z nim czas, wykorzystując nowe technologie, jak kształtować w dziecku właściwe nawyki cyfrowe i co najważniejsze – jak sprawić, aby technologia sprzyjała budowaniu więzi i zbliżała rodzinę do siebie. Rodzice potrzebują też rzetelnej wiedzy oraz odpowiedzi na przekazy medialne, w których technologia jest pokazywana jako źródło problemów. Dlatego do programu zaprosiliśmy uznanych w Polsce i na świecie ekspertów, ale przede wszystkim praktyków, którzy w tym trudnym obszarze starają się znaleźć równowagę, dać konkretne wskazówki, podpowiedzi i umocnić rodzica w jego wychowawczej roli.

Aby te cele zrealizować, Samsung zaplanował i realizuje szereg działań. Firma regularnie prowadzi cykle warsztatowe dla rodziców i dzieci – Familijne spotkania z Mistrzami Kodowania – podczas których rodzic i dziecko są pełnoprawnymi uczestnikami zajęć, wspólnie biorą udział w aktywnościach, uczą się spędzać czas razem z technologią w tle. W odpowiedzi na potrzeby rodziców zgłaszane m.in. podczas tych warsztatów, przygotowane zostały dwa poradniki: Poradnik „Aktywności na start” z bazą ćwiczeń i zadań wprowadzających dziecko w świat programowania, które rodzic może zaproponować dziecku do wykonania w domu oraz „Rodzinny przewodnik po cyfrowym świecie”, czyli unikatowy na rynku poradnik przedstawiający pomysły, które pomagają w wychowaniu dzieci w cyfrowych czasach.

Dodatkowo w roku 2019 Samsung poszerza działania i włącza w nie 18 przedszkoli z całej Polski. Współpraca z nimi trwa od 2015 r., kiedy to przystąpiły one do programu Samsung Mistrzowie Kodowania Junior. W każdym przedszkolu odbędą się dedykowane warsztaty dla dzieci, nauczycieli edukacji przedszkolnej i rodziców z tematyki bezpiecznego wkraczania dziecka w świat technologii. Ważne jest, by w zapoznawaniu się z nią towarzyszyło dziecku wsparcie rodziny. Wiek przedszkolny jest kluczowy w rozwoju dziecka i bardzo ważny dla jego pierwszych doświadczeń z technologią, dlatego ten poziom edukacyjny otoczony jest szczególną opieką.

Dobre praktyki – technologie w edukacji dla zrównoważonego rozwoju

Wszystkie doświadczenia zbierane podczas ww. działań mają swój punkt kulminacyjny w Samsung Edu Lab – w specjalnym laboratorium edukacyjnym, znajdującym się w Szkole Podstawowej nr 234 im. J. Tuwima w Warszawie, wyposażonym przez firmę Samsung w najnowocześniejszy sprzęt służący wspieraniu edukacji dzieci i młodzieży. Samsung Edu Lab to przestrzeń do działań twórczych, eksperymentów pod opieką pedagogów i psychologów, ale także miejsce gromadzenia wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk oraz dzielenia się tymi zasobami z innymi.

Samsung, jako lider rynku nowoczesnych technologii, wie, jak ważne są wiedza i kompetencje cyfrowe, dlatego prowadzi programy skierowane do różnych grup wiekowych, by rozwijać w Polakach ich umiejętności teleinformatyczne, ułatwiać im dostęp do wiedzy i przeciwdziałać wykluczeniu cyfrowemu. Jednocześnie zdaje sobie sprawę z zagrożeń wynikających z niewłaściwego wykorzystywania nowych technologii, dlatego prowadzi działania na rzecz edukacji (Mistrzowie Kodowania, Mistrzowie Kodowania Junior, Samsung Labo, Samsung Inkubator).

REALIZACJA PRAKTYKI

Well-Connected. Rozwijaj to, co dobre to kompleksowy program działań edukacyjnych wspierających rodzinę w cyfrowym świecie. Inspiracją do powstania programu wsparcia dla rodziców były doświadczenia i refleksje zebrane podczas realizacji programów Mistrzowie Kodowania i Mistrzowie Kodowania Junior. Choć głównym elementem tych działań była nauka programowania, to od samego początku celem było zmienić coś więcej w edukacji, niż tylko umiejętności programistyczne uczniów – dzięki temu udało się wprowadzić nowoczesne trendy nauczania do tradycyjnego, polskiego systemu edukacyjnego. Założenia programu obejmowały naukę bezpieczeństwa w kontakcie z nowymi technologiami, współpracy, a także pokazywanie dobrych nawyków i myślenia przyczynowo-skutkowego. W programie czynnie wzięło udział ponad 1700 placówek, prawie 4000 nauczycieli i ponad 100 000 uczniów. Wraz z wejściem do szkół podstaw programowania, Mistrzowie Kodowania mogli skupić się na innych, ważnych aspektach kształtowania postaw młodych Polaków w świecie nowoczesnych technologii. Dzięki warsztatom rodzinnym, udziałowi w licznych konferencjach edukacyjnych czy inicjatywach

typu Code Week, trenerzy mieli szansę spotykać się także z rodzicami i pomagać im czynnie uczestniczyć w cyfrowym życiu ich dzieci. Te spotkania stały się inspiracją do zainicjowania działań dedykowanych właśnie rodzicom i rodzinie: m.in. napisania poradników, które odpowiadają na wątpliwości i obawy rodziców związane z wprowadzaniem nowych technologii w życie ich dzieci. To właśnie rodzice najbardziej potrzebują wsparcia przy wprowadzaniu dzieci w świat cyfrowy, dlatego nacisk został położony na praktyczne wsparcie ich w codziennych aktywnościach z dzieckiem. Praktyka jest przykładem edukacji na rzecz odpowiedzialnej konsumpcji i realizacji 12 Celu Zrównoważonego Rozwoju. Firma Samsung pokazuje dzieciom już od ich najmłodszych lat, jak umiejętnie, a przede wszystkim bezpiecznie i odpowiedzialnie korzystać z osiągnięć nowych technologii. Dobre nawyki należy kształtować już na etapie wczesnego dzieciństwa i z pomocą rodziców, którzy są dla dzieci pierwszym źródłem wiedzy.

REZULTATY I EFEKTY

W ramach swoich działań Samsung promuje aktywności oraz treści związane z bezpiecznym wchodzeniem dziecka i rodziny w świat cyfrowy, które zawarte zostały m.in. w poradnikach dla rodziców, ale były także omawiane podczas warsztatów rodzinnych oraz spotkań z nauczycielami. Dotychczas rozdano ich ponad 3000, między innymi w ramach konferencji UN Day w Centrum Nauki Kopernik, Urodzin Niepodległej – specjalnego pikniku organizowanego na Dzień Dziecka w Ogrodach Kancelarii Premiera czy na konferencji Nowoczesne Technologie Informacyjne w służbie cyfrowej szkole i administracji publicznej, organizowanej pod patronatem MEN. Poradniki są dostępne w 22 salonach Samsung Brand Store – autoryzowanych sklepach, oraz do pobrania na stronie internetowej programu Samsung Mistrzowie Kodowania. Od marca 2018 roku w Samsung Premium Plaza organizowane są warsztaty rodzinne, podczas których dzieci razem z rodzicami poznają cyfrowy świat w nietypowy sposób, bo programowanie zaczyna się w domu. Scenariusze zajęć podpowiadają rodzicom, jak umiejętnie dozować czas spędzany z komputerem czy smartfonem, dbać o jakość tego czasu i z jakich aplikacji korzystać. Za pośrednictwem firmy Samsung przewodnik ma szansę na popularyzację w innych krajach Europy, co pokazuje, że działanie może być realizowane na szeroką skalę.

Mistrzowie Kodowania Junior

Praktyka 2

SUEZ Polska Sp. z o.o.

infoSUEZ

Data rozpoczęcia:

1 kwietnia 2018

Data zakończenia:

projekt ciągły

Strona internetowa:

<http://play.google.com/store/apps/details?id=com.suez.infosuez&hl=pl>

Cele Zrównoważonego Rozwoju,
do których odnosi się dobra praktyka:

MOTYWACJA DO DZIAŁANIA

Firma SUEZ od lat jest liderem w branży odpadowej, wyznaczając kierunki rozwoju rynku. W firmie panuje przekonanie, że powszechny dostęp do sieci w Polsce i postęp technologiczny sprzyjają poprawie jakości życia mieszkańców i że dzięki wykorzystaniu nowoczesnych technologii możliwe jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz ochrony środowiska. Doświadczenia zebrane w branży odpadowej pozwoliły firmie SUEZ zidentyfikować bolączki, z jakimi borykają się zarówno samorządy, jak i mieszkańcy. Automatyczne przypomnienie o dacie odbioru pozwoli mieszkańcom uniknąć sytuacji, w których z powodu nieuwagi będą zmuszeni przechowywać odpady do kolejnego wywozu. Dostosowane do realiów gminy wskazówki dotyczące segregacji pomogą z kolei w osiągnięciu wymaganych poziomów recyklingu. Aplikacja mobilna to najlepsze narzędzie, które wychodzi naprzeciw potrzebom wszystkich interesariuszy.

- *W przeciągu 10 miesięcy funkcjonowania aplikacji skorzystało z niej 4500 użytkowników.*

REALIZACJA PRAKTYKI

infoSUEZ to dostępna na smartfony, opracowana przez SUEZ Polska aplikacja, która w łatwy i intuicyjny sposób prezentuje zawsze aktualny harmonogram odbioru odpadów dla wybranych adresów oraz przypomina o nadchodzącym terminie wywozu. Pełni również rolę edukacyjną z zakresu prawidłowej segregacji, prezentując obszerne informacje na temat każdego zbieranego w danej gminie rodzaju odpadu. Aplikacja posiada funkcję wyszukiwania konkretnych materiałów po ich nazwie i wskazuje sposób ich gromadzenia. W uporządkowany sposób wyświetla aktualności, dane kontaktowe oraz wykaz miejsc prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów na danym obszarze. Umożliwia wysyłanie komunikatów do użytkowników, m.in. o zbliżającym się terminie płatności. Aplikację infoSUEZ można bezpłatnie pobrać ze sklepu Google Play dla systemu operacyjnego Android oraz z App Store dla systemu iOS.

REZULTATY I EFEKTY

Głównym celem aplikacji infoSUEZ jest działanie na rzecz środowiska. Miasta objęte działaniem aplikacji ponoszą niewielki koszt miesięczny, a główną korzyścią jest minimalizacja potencjalnych wysokich kar wynikających z nieosiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu. Aplikacja z sukcesem działa na terenie Brwinowa (woj. mazowieckie) oraz w Bielsku Białej (woj. śląskie). Dla samorządów jest formą nowoczesnego kanału komunikacji z mieszkańcami, wpisującego się we wszechobecną ideę cyfryzacji. W gminach objętych jej działaniem rzadziej zdarzają się przypadki nieodebrania odpadów, ponieważ mieszkańcy są na bieżąco informowani o zbliżającym się terminie bądź jego zmianie. infoSUEZ jest częścią większego projektu, który dzięki zaangażowaniu nowoczesnych technologii, zwiększy transparentność w sektorze gospodarki odpadami, dostarczając gminom dane oraz umożliwiając ich sprawną analizę. Realizacje takich projektów potwierdzają, iż digitalizacja na dobre wkracza do branży odpadowej.

LIFE Green-Go! Carpathians Inicjatywy lokalne na rzecz kształtowania zielonej infrastruktury na obszarach Natura 2000 w Karpatach (LIFE16 GIE/PL/000648)

Data rozpoczęcia:

1 września 2017

Data zakończenia:

w trakcie realizacji (zakończenie: grudzień 2020)

Strona internetowa:

www.zielonainfrastruktura.karpatylacza.pl

Cele Zrównoważonego Rozwoju,
do których odnosi się dobra praktyka:

MOTYWACJA DO DZIAŁANIA

Potrzeba:

- » zachowania walorów przyrodniczych i krajobrazowych regionu karpackiego;
- » zrównoważonego kształtowania zielonej infrastruktury na obszarach górskich polskiej części Karpat, z uwagi na jej rolę i znaczenie w ochronie różnorodności biologicznej i zrównoważonym rozwoju lokalnym, a w szczególności w kontekście zapewnienia dostępu do ważnych usług ekosystemowych oraz zachowania dziedzictwa kulturowego: tradycyjnych form użytkowania ziemi;
- » podnoszenia świadomości społeczności lokalnych na temat zielonej infrastruktury, jej roli i znaczenia przyrodniczego oraz społeczno-ekonomicznego;
- » zrównoważonego zarządzania przestrzenią (planowanie przestrzenne, procesy decyzyjne na szczeblu lokalnym) na obszarach cennych przyrodniczo.

Podczas realizowania praktyki, Centrum UNEP/GRID-Warszawa czerpało z doświadczeń zebranych podczas wcześniej realizowanych projektów karpackich. W ich trakcie przeprowadzono diagnozę najważniejszych wyzwań i problemów w kształtowaniu przestrzeni – takich jak rozproszona, chaotyczna zabudowa, niefortunnie zlokalizowane inwestycje czy inne przedsięwzięcia prowadzące do degradacji środowiska i walorów krajobrazowych regionu. Potwierdziła się także potrzeba zwiększania świadomości lokalnych decydentów i społeczności na temat konieczności ochrony i roztropnego użytkowania kapitału naturalnego na obszarach górskich, jak również przełamania wciąż pokutującego postrzegania przyrody jako bariery dla rozwoju oraz tendencji do jej nadmiernej eksploatacji w imię doraźnych korzyści.

Projekt LIFE Green-Go! Carpathians skierowany jest do władz samorządowych, społeczności lokalnych i innych interesariuszy

Dobre praktyki – technologie w edukacji dla zrównoważonego rozwoju

(org. pozarządowe, instytucje ochrony przyrody itp.) szczebla lokalnego i regionalnego – jako osób i podmiotów mających największy, bezpośredni wpływ na kształtowanie przestrzeni i na zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych w swoim otoczeniu. Przedsięwzięcie wpisuje się też w statutowe zadania i misję Centrum UNEP/GRID-Warszawa związane ze zrównoważonym zarządzaniem przestrzenią i środowiskiem naturalnym, ochroną różnorodności biologicznej oraz edukacją ekologiczną.

REALIZACJA PRAKTYKI

Projekt realizowany jest w 200 gminach objętych zasięgiem stosowania Ramowej Konwencji o ochronie i zrównoważonym rozwoju Karpat (Konwencji Karpackiej).

Główne działania realizowane w jego ramach to:

- » analiza uwarunkowań kształtowania łączności ekologicznej pomiędzy cennymi górkimi ekosystemami Karpat;
- » seminaria konsultacyjne oraz cykl szkoleń dla przedstawicieli karpackich instytucji, samorządów i organizacji pozarządowych;
- » wykorzystanie narzędzi geoinformacyjnych: geoportalu i powiązanej z nim aplikacji mobilnej, do upowszechniania wiedzy na temat zielonej infrastruktury;
- » kurs nauczania na odległość (e-learning) poświęcony zielonej infrastrukturze;
- » inspirowanie współpracy lokalnej: konkurs na lokalne przedsięwzięcie – studium przypadku – związane z kształtowaniem zielonej infrastruktury w karpackich gminach;
- » upowszechnianie wiedzy i dobrych praktyk kształtowania zielonej infrastruktury: lokalne kampanie edukacyjne, publikacja poradnika, działania informacyjne w skali międzynarodowej (konferencje, strona internetowa)

REZULTATY I EFEKTY

- » Wyniki analizy kształtowania łączności ekologicznej w polskiej części Karpat;
- » Geoportal i zintegrowana z nim funkcjonalnie aplikacja mobilna do inwentaryzacji i mapowania zielonej infrastruktury oraz wizualizacji danych tematycznych, takich jak np. korytarze ekologiczne, obszary chronione, struktura zabudowy, charakterystyki krajobrazu, plany zagospodarowania przestrzennego gmin;
- » Platforma e-Learning, sukcesywnie zasilana tematycznymi materiałami multimedialnymi poświęconymi zielonej infrastrukturze (filmy VR, animacje tematyczne itp.);
- » Lokalne studia przypadku i plany działań związanych z kształtowaniem zielonej infrastruktury – pełniące rolę dobrych praktyk do upowszechnienia w skali zarówno krajowej, jak i międzynarodowej: w innych karpackich gminach i społecznościach w Polsce i za granicą.

• W ramach projektu odbyło się 18
• seminariów i szkoleń, w których udział
• wzięło 245 osób. Zostały one wsparte przez 7 lokalnych instytucji ochrony przyrody (RDOŚ oraz Zespoły Parków Krajobrazowych).

Projekt jest wciąż w trakcie realizacji. Ma szansę przyczynić się do wzrostu wiedzy, świadomości i zainteresowania tematem zielonej infrastruktury, zrozumieniu i docenieniu jej roli i znaczenia – zarówno przyrodniczego (elementy zielonej infrastruktury są istotnymi ostojami różnorodności biologicznej, pełnią też rolę korytarzy ekologicznych), jak i społeczno-ekonomicznego (są „dostawcą” szeregu ważnych usług ekosystemowych). Ponadto projekt stymuluje podejmowanie nowych inicjatyw lokalnych na rzecz ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych polskiej części Karpat: istotnego elementu potencjału rozwojowego regionu w oparciu o turystykę, rekreację czy tradycyjne rolnictwo (produkty regionalne, zdrowa żywność, itp.). Pokazuje również lokalnym decydom i mieszkańcom, że inwestowanie w zieloną infrastrukturę po prostu się opłaca!

●● Edukacja dla zrównoważonego rozwoju – droga do przyszłości

Istotną kwestią w dyskusji na temat edukacji dla zrównoważonego rozwoju i środowiskowych konsekwencji prowadzonych działań jest włączenie wszystkich potencjalnych interesariuszy: administracji publicznej, samorządów, przedstawicieli biznesu, środowisk naukowych i organizacji społecznych.

- *Współpraca partnerów z różnych branż i sektorów umożliwia współdzielenie różnych perspektyw na wyzwania środowiskowe, przyczyniając się do zwiększenia skuteczności projektów edukacyjnych.*

Zebranie multidyscyplinarnych zespołów razem pozwala na owocną pracę, analizę wyzwań, rozpoznanie potencjalnych trudności, a także na zachęcenie do współdziałania w zakresie działań na rzecz ludzi i środowiska. Efektem takiego podejścia może być stworzenie ekosystemu innowacji, przyczyniających się do konkretnych korzyści ekonomicznych i środowiskowych.

Potrzeba obecności biznesu w lokalnym życiu społecznym i trosce o środowisko jest niepodważalna. Warto z tej perspektywy zastanowić się w jakie Cele Zrównoważonego Rozwoju wpisuje się prowadzona przez przedsiębiorstwo działalność. O wdrażaniu Celów należy myśleć we wszystkich aspektach działalności firmy, nie ograniczając ich jedynie do aktywności prowadzonych pod szyldem społecznej odpowiedzialności biznesu. Działania prowadzone na rzecz Celów będą bowiem przynosić pełnię korzyści tylko wtedy, gdy dobre praktyki obecne będą również w obszarze biznesowo-operacyjnym.

- *Edukacja dla zrównoważonego rozwoju nie może ograniczać się wyłącznie do młodzieży szkolnej, ale powinna obejmować również m. in. konsumentów, łańcuch wartości firm czy instytucje publiczne.*

Odpowiedzialność środowiskowa firmy stałaby się zatem nie tylko działaniem stricte wizerunkowym, ale również elementem przemysłowej strategii biznesowej oraz troski o otoczenie, od stanu którego może zależeć przyszłość prowadzonej działalności.

Świadomi wpływu na środowisko i zdrowie konsumentów mogą dokonywać bardziej odpowiedzialnych decyzji zakupowych – nie tylko wpływając pozytywnie na stan planety, ale również inspirując producentów do oferowania im lepszych, bardziej innowacyjnych produktów. Edukacja konsumencka może w sposób istotny kształ-

tować świat, będący bardziej przyjaznym miejscem do życia. Kluczową kwestią jest umożliwienie konsumentom dostępu do czytelnych i klarownych informacji na temat wpływu produktów na środowisko, na przykład za pomocą piktogramów i etykiet. Z perspektywy firm zmiany warto jednak wprowadzać w przemyślany sposób – np. poprzedzić je badaniami przeprowadzonymi wśród konsumentów, tak by upewnić się, że nie ucierpi na tym sytuacja ekonomiczna organizacji, a negatywny wpływ na środowisko zostanie faktycznie zredukowany. Kluczem jest tu nastawienie prokonsumenckie – zrozumienie potrzeb i obaw oraz odpowiednie ich zaadresowanie podczas przeprowadzania zmian. Inicjatyw, mających służyć poprawie świadomości ekologicznej konsumentów nie brakuje, a dalsza intensyfikacja takich działań może wydatnie pomóc w pchnięciu gospodarki i społeczeństwa na tory zrównoważonego rozwoju.

Fundamentalną potrzebą jest obecnie powszechne zrozumienie faktu, że stan środowiska bezpośrednio przekłada się na standard życia ludzi – powiązania między edukacją, prawami człowieka oraz kwestiami środowiskowymi są oczywiste.

- *Edukacja dla zrównoważonego rozwoju musi uwzględniać w procesie kształcenia zarówno kwestie środowiskowe, społeczne, jak i gospodarcze.*

Przekaz edukacyjny musi być dostosowany do realizowania celu poszerzenia świadomości u zróżnicowanych grup docelowych. I tak np. celem edukacji młodzieży może być uświadomienie jakie w przyszłości stoją przed nami wyzwania. Należy zadać sobie pytanie – czego młodzież powinna się nauczyć, jak powinna dbać o środowisko, jakie są jej oczekiwania wobec edukacji? Nasuwające się rozwiązania mogą być oparte o idee, takie jak umożliwienie pracy w grupie, potrzeba zrozumienia czy też budowanie u młodzieży poczucia sprawczości. Jednym z ciekawych nurtów pozwalających realizować takie założenia jest „Citizen science”, który angażuje społeczność w zbieranie danych skutkując tym samym lepszym zrozumieniem funkcjonowania świata. Aktualnie można w Polsce zauważyć pojawianie się coraz bardziej innowacyjnych programów i kierunków studiów, nakierowanych na łączenie kwestii środowiskowych, społecznych i gospodarczych, które rokują obiecująco w kontekście pojawiania się przyszłych społecznych liderów ekologii, których deficyt jest obecnie odczuwalny.

Problemem jest dziś brak myślenia długofalowego w kontekście dbałości o przyrodę. Odpowiedzią na ten problem może być prezentowanie czytelnych komunikatów – np. wskazujących na oszczędności czy korzyści zdrowotne (takie jak oddychanie czystszy powietrzem), wynikające z działań prośrodowiskowych. Potrzeba współpracy, jasnego komunikowania potrzeb oraz wychodzenia wyzwaniom naprze-

Edukacja dla zrównoważonego rozwoju – droga do przyszłości

ciw, nie realizując jedynie oczekiwań minimalnych, a starając się pójść o krok dalej. Celem prowadzonych kampanii powinno być poszerzenie świadomości społecznej, ukierunkowanej na konkretny problem środowiskowy, uzupełniony o wiedzę jakimi działaniami i zmianami nawyków można przyczynić się do jego ograniczenia. Potrzeba zrozumienia, że wyzwania środowiskowe nie są problemem abstrakcyjnym, ale że to właśnie każdy z osobna odpowiada za jakość życia i środowiska w swoim otoczeniu. Edukacja środowiskowa powinna być oparta na następujących filarach: współodpowiedzialności za stan środowiska, empatii oraz rzetelnej wiedzy.

PARTNERSTWO NA RZECZ REALIZACJI ŚRODOWISKOWYCH CEŁÓW ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU RAZEM DLA ŚRODOWISKA

Cele Zrównoważonego Rozwoju są treścią przyjętego we wrześniu 2015 roku przez ONZ globalnego planu na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030, zwanego w skrócie Agendą 2030. Dokument ten wyznaczył 17 celów (ang. Sustainable Development Goals - SDGs), których realizacja ma przyczynić się do budowy bardziej zrównoważonej przyszłości, a szczególnie do zniwelowania wszelkich nierówności społeczno-ekonomicznych, przy jednoczesnym rozwoju powiązanim z zachowaniem środowiska przyrodniczego w jak najlepszej kondycji i ograniczeniem negatywnych skutków zmian klimatu.

Inicjatywa Partnerstwa na rzecz realizacji środowiskowych Celów Zrównoważonego Rozwoju, nosi nazwę Partnerstwa SDGs „Razem dla środowiska”. Jest ono odpowiedzią na potrzebę budowy w Polsce przyjaznego klimatu oraz możliwie najlepszych warunków dla realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju, a szczególnie tych, które odnoszą się do kwestii środowiskowych.

Centrum UNEP/GRID-Warszawa, jako organizacja pozarządowa posiadająca wieloletnie doświadczenie w realizacji projektów na rzecz ochrony przyrody, jest aktywnym partnerem instytucji i firm z różnych sektorów, kompetentnie wskazującym aktualne problemy i potrzeby środowiska naturalnego. Centrum inicjuje i wspiera działania, których wspólna realizacja służy zarówno wdrażaniu SDGs, jak też rozwojowi poszczególnych instytucji zrzeszonych w Partnerstwie.

